ΕΚΔΟΤΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΧΡ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ
Ὁδὸς Μπουμπουλίνας ἀρ. 34

ΕΤΟΣ Ε'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Νοεμβρίου 1902. ΑΡΙΘ. 21.

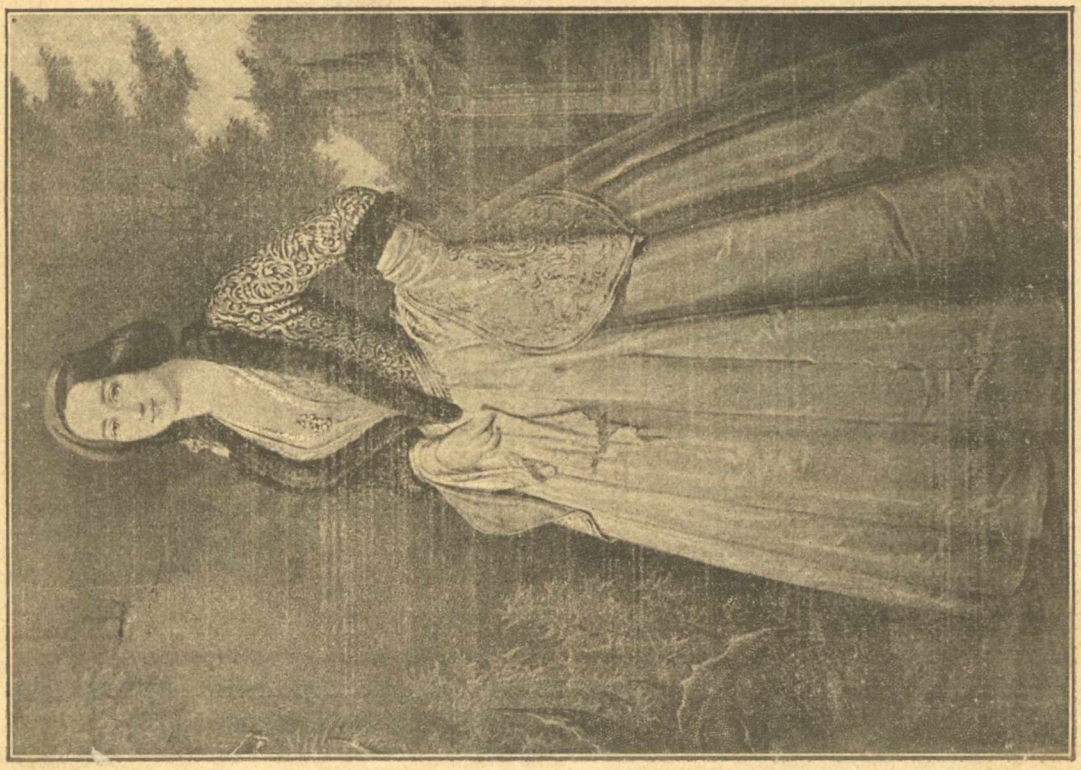

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΑΜΑΛΙΑ

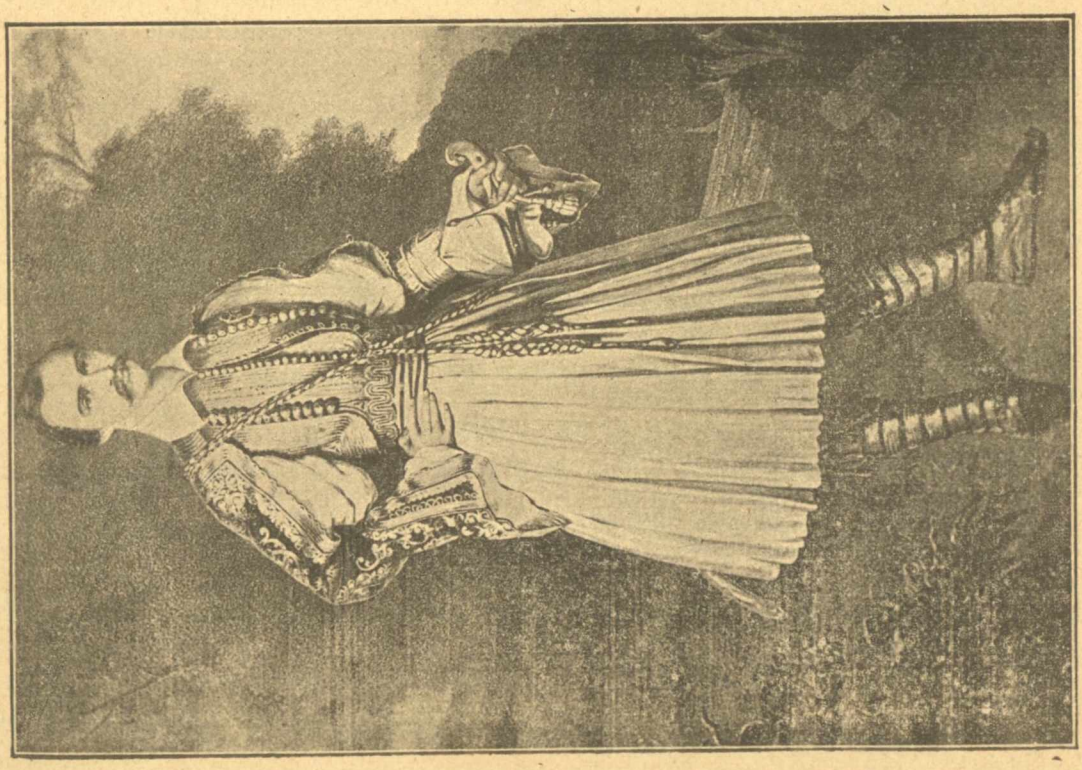

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΥ ΛΑΣΣΑΛ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου)

Διέρχονται ὑπὸ τὰ ὄμματά του ποικίλαι εἰκόνες, ἀνόμοιοι, διάφοροι, χίμαιραι καὶ ἐλπίδες, ἔργα καὶ πραγματικότητες. Εἴτε νικηθῇ, εἴτε νικήσῃ, εἴτε ὑπάρξῃ εὐτυχὴς ἐπὶ τέλους, εἴτε ὁ στέφανος τοῦ μαρτυρίου περιβάλῃ τὴν καταπεπονημένην αὐτοῦ κεφαλήν, ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε βέβαιον ὅτι οὔτε μίαν ἡμέραν διῆλθε γαλήνης καὶ εὐτυχίας

Καὶ ὅμως αἰφνιδίως γλυκερὰ ἶρις παρουσιάζεται ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος τοῦ βίου του. Ὑπὸ οἱανδήποτε μορφὴν καὶ ἂν ἐμφανισθῇ τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἀδύνατον νὰ μὴ σαγηνεύσῃ τὸν ἀκατάβλητον ἀθλητήν. Ἐζήτησε πολλάκις ἀνακούφισιν τῶν ταλαιπωριῶν του, καὶ ἤδη εὑρίσκει αὐτὴν ἀπροσδοκήτως. Ὁποῖον εὕρημα θεῖον! Ὁ Ἡρακλῆς πίπτει πρὸ τῶν ποδῶν τῆς θελκτικῆς Ὀμφάλης, καὶ ὁ ἥρως τῶν τολμηρῶν ἀγώνων λησμονεῖ τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ πρὸ τῶν δεσμῶν τοῦ ἔρωτος.

Τοιοῦτό τι συνέβη βεβαίως καὶ ἐν τῷ βίῳ τοῦ Φερδινάνδου Λασσάλλ τὴν νύκτα ἐκείνην, καθ' ἣν ἐγνώρισε τὴν Ἑλένην von Dönniges. Εὑρεθεὶς ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἐρωτικῶν φίλτρων, ἠσθάνθη πόσον ἦτο πεζὸς καὶ ἀνούσιος ὁ τέως βίος του ἐν τῇ δυσαρέστῳ ἐπικοινωνίᾳ καὶ συνεργασίᾳ τῶν κοινωνικῶν ἐκείνων ὁμάδων. Ἀπότομος μεταβολὴ ἐπῆλθεν ἐν τῷ βίῳ του. Ὁ ἄνθρωπος τῶν βιαίων καὶ ἐνεργῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν παθῶν ἠσθάνθη βιαιότερον ἔτι τὸ νέον αὐτοῦ ἐρωτικὸν πάθος. Καὶ μετὰ ταῦτα παρεδόθη ὅλος εἰς τὰς παγίδας αὐτοῦ καὶ τὰς πλεκτάνας.

Διότι, μεθ' ὅσα καὶ ἂν λέγωσιν οἱ ποιηταί, ὁ ἔρως εἶνε πάντοτε οὐχὶ βεβαίως π ά θ ο ς ψ υ χ ῆ ς σ χ ο λ α ζ ο ύ σ η ς, ὡς εἶπέ τις τῶν ἀρχαίων, ἀλλὰ πάθος ἀποτυφλοῦν ἔν τισι δεδομένοις σημείοις τοῦ βίου καὶ τὴν καθαρωτάτην τῶν διανοιῶν. Ὁ προσβληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ βλέπει ἰδανικόν τινα κόσμον ἐντὸς καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, ὃν αὐθαιρέτως αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐδημιούργησεν. Ὁ κόσμος οὗτος δὲν διέπεται πλέον ὑπὸ λογικῶν νόμων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν νόμων ἐκείνων, οὓς εὑρεστήθη νὰ πλάσῃ ἡ διάνοια τοῦ ἐρωτευμένου. Ὑπέστη αὕτη κατάληψιν, ἧς ἐκδήλωσις εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτος. Δὲν ἐπέρχεται ἡ θεραπεία κατὰ τῶν τοιούτων παθῶν εὐχερῶς, ἀνωδίνως. Καὶ πρέπει νὰ ἐπέλθῃ μεγάλη συμφορά, ἔκτακτος καταστροφή, διὰ νὰ φωτισθῇ ὁ νοῦς τοῦ πάσχοντος. Ἀλλὰ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατόπιν ἑορτῆς.

Ὁ Φερδινάνδος Λασσάλλ κατελήφθη ἐξαπίνης ὑπὸ σφοδροῦ πάθους ἔρωτος πρὸς τὴν Ἑλένην. Ὁ εὐχάριστος καὶ εὐφυὴς δημαγωγός, ὅστις τοσοῦτον ἐπιτηδείως ἐγίνωσκε νὰ μαγνητίζῃ τὰ πλήθη, ὅστις εἶχε κατορθώσει νὰ μαγνητίσῃ καὶ αὐτὸν τὸν παγετῶδη ἀρχηγὸν τῆς πρωσσικῆς πολιτικῆς, τὸν Βίσμαρκ, δὲν ἠσθάνθη δυσχέρειαν νὰ μαγνητίσῃ τὴν νεαρὰν κόρην. Τῇ προτείνει νὰ τὴν νυμφευθῇ. Αὕτη δὲ εἰς τὴν πρότασιν ἠσθάνθη ἡδονικὴν ὀδύνην, οὐτ' ἐτόλμησε λόγῳ γυναικείας εὐπρεπείας, νὰ ἀντιστῇ εἰς τὴν πρότασιν τοῦ πειρασμοῦ, ὑποχωρήσασα δίκην ὑπνοβάτιδος εἰς τὸν μαγνητιστήν.

Ἀλλὰ φοβερὸν παρουσιάσθη πρὸ αὐτῆς τὸ πρόβλημα τοῦ μέλλοντος.

Ὁ Φερδινάνδος Λασσάλλ ἦτο Ἰουδαῖος τὸ γένος, τὰ δὲ πολιτικὰ φρονήματά του δὲν ἠδύναντο νὰ εἶνε ἀσπαστὰ παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ τῆς κόρης. Πῶς ἦτο δυνατὸν ὁ καθολικώτατος πατήρ της, ὁ Βαυαρὸς διπλωμάτης, νὰ συγκατατεθῇ εἰς τοιοῦτον σύνδεσμον; Ἡ σκιὰ αὕτη ἐπεχύθη ἀμέσως ἐπὶ τῆς φωτεινῆς εἰκόνος τῆς ποιητικῆς φαντασιογραφίας, ἣν πρὸς στιγμὴν ἐδημιούργησεν ὑπὸ τὴν ἴυγγα τῶν ἐρωτικῶν λόγων τοῦ δημαγωγοῦ.

Καὶ ἐν τούτοις ἐπόθει ἁπλῆστως νὰ καταστῇ ἡ Ἀσπασία τοῦ ἀνδρός, ὅστις διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ρητορικοῦ αὐτοῦ λόγου συνεκίνει τὰ γερμανικὰ πλήθη. Διπλοῦν πάθος, ὡς ἐρωτικὸν ἅμα καὶ ὡς πάθος φιλοδοξίας: νὰ ἐμπνεύσῃ ἔρωτα, νὰ προκαλέσῃ τὴν ὑποταγὴν τοῦ ὡραίου δημαγωγοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ καταστῇ συγχρόνως ἡ Ἀσπασία του. Τοιοῦτός τις κλῆρος ἤθελε κολακεύσει βεβαίως τὰς φρένας καὶ τῆς θετικωτάτης καὶ πεζοτάτης τῶν γυναικῶν, οὐχὶ δὲ γυναικὸς φιλαρέσκου καὶ ἰδιορρύθμου, οἵα ἡ Ἑλένη. Καὶ ἂν εἶνε ἀληθές, ὅτι αἱ γυναῖκες ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀδυναμίαν πρὸς τοὺς κοινοὺς μᾶλλον τῶν ἀνθρώπων ἢ πρὸς τοὺς ἐξέχοντας τῶν χαρακτήρων, ἡ θυγάτηρ τοῦ Βαυαροῦ διπλωμάτου ἔσχεν ἐπί τινας στιγμὰς κλίσιν πρὸς τὸν Λασσάλλ. Προεμάντευε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὴν εἰς τὸν μετ' αὐτοῦ σύνδεσμον ἀντίστασιν τῆς οἰκογενείας της, ἀλλὰ τοῦτο ἦτο ἑπόμενον νὰ προκαλέσῃ κατὰ μείζονα λόγον βιαιοτέραν ἀνάπτυξιν τοῦ πάθους.

Ἡ γηραιὰ μάμμη ἦτο ἰδίως ἡ μετὰ μείζονος φρίκης ἀποδοκιμάσασα τὸ πάθος τοῦτο τῆς ἐγγονῆς της Πρὶν δὲ ἢ ἀποθάνῃ, ἐκήρυξεν εἰς τὸν τέως θεωρούμενον μνηστῆρα αὐτῆς, τὸν Γιάγκον Ρακοβίτσαν; ὅτι αὐτὸν μόνον ἐθεώρει τοιοῦτον. Ἡ Ἑλένη τότε εὑρίσκετο ἐν Βερολίνῳ, ἔνθα τῇ μεσιτείᾳ διαφόρων προσώπων ἐλάμβανε συνηθέστατα συνεντεύξεις μετὰ τοῦ Λασσάλλ, πρὸς ὃν ἐξώθει αὐτὴν μᾶλλον ἡ ἀγριότης τῆς φύσεώς της, ἢ πρὸς τὴν ἀσήμαντον Βογιάρον. Ἡ γηραιὰ μαμμη ἀπεβίωσε κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἐν Βερολίνῳ, χωρὶς αἱ νουθεσίαι αὐτῆς καὶ αἱ παρακλήσεις νὰ ἐνεργήσωσι καὶ κατ' ἐλάχιστον ἐπὶ τοῦ ἀτιθάσσου πνεύματος τῆς κόρης, ἥτις μετέβη μετ' ὀλίγον εἰς Γενεύην ἔνθα προσωρινῶς διέτριβεν ὁ πατήρ της, διπλωματικὸς ἐπιτετραμμένος τῆς Βαυαρίας ἐν Ἑλβετίᾳ. Μετ' ὀλίγον ἠκολούθησε τὴν Ἑλένην εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν καὶ ὁ Ρακοβίτσας, ἀνοικταῖς ἀγκάλαις γενόμενος ὑποδεκτὸς παρὰ τῶν γονέων της. Τοῦτο ἐλύπησεν αὐτὴν καιρίως. Ἠσθένησεν, ἡ δὲ ἀνάρρωσίς της ὑπῆρξε μακρά.

Ἀναρρώσασα ἡ Ἑλένη, ἐξέδραμε πρὸς τε-

λείαν ἀποκατάστασιν τῆς ὑγείας της ἀνὰ τὰ ὄρη τῆς Ἑλβετίας, συνοδευομένη ὑπὸ κυρίας Ἀγγλίδος. Πρὸ καιροῦ ἤδη ἠγνόει τὰ κατὰ τὸν Λασσάλλ προσωπικῶς παρ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐγίνωσκεν ὅτι οὗτος εὑρίσκετο εἰς Righi. Μεταβᾶσα ἐκεῖ ἡ Ἑλένη προσεκάλεσεν ἀγυιόπαιδα, ὃν παρήγγειλε νὰ ὁδηγήσῃ πρὸς αὐτὴν τὸν Λασσάλλ. Προσῆλθεν ἀμέσως οὗτος. Αἱ πρότεραι σχέσεις ἐπανελήφθησαν, ἀλλ' ἅμα καὶ τὸ πάθος μετὰ μείζονος ἐντάσεως καὶ ἐνεργείας.

Μετὰ ταῦτα ὁ Λασσάλλ προέτεινεν εἰς τὴν Ἑλένην νὰ τὴν ἀπαγάγῃ ἢ νὰ ζητήσῃ αὐτὴν εἰς γάμον παρὰ τῶν γονέων της. Ὑφίστατο εἰσέτι παρὰ τῇ γυναικὶ ταύτῃ ἴχνος σεμνότητος, τὸ ὁποῖον βραδύτερον ἔμελλε νὰ ἐκλίπῃ καθ' ὁλοκληρίαν. Ἀπέκρουσεν ἑπομένως τὴν ἀπαγωγήν· ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὸν γάμον, ἐζήτησε τεσσαρακοντάωρον προθεσμίαν πρὸς σκέψιν. Κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς Ἑλένης, ὁ Λασσάλλ ὑπεσχέθη αὐτῇ νὰ ἐξομώσῃ ἐν ἀνάγκῃ καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν.

— Πρᾶξον ὅπως θέλῃς, ἀπεκρίθη αὐτῷ ἡ Ἑλένη, ἡ θρησκεία δὲν μὲ ἐνδιαφέρει, εὐκολώτερον πιστεύω εἰς πολλοὺς θεούς, ἢ εἰς ἕνα μόνον.

— Ἀλλ' εἶνε τοιαῦται αἱ ἀρχαί σου καὶ ὡς πρὸς τὸν ἔρωτα; ἠρώτησεν ὁ Λασσάλλ ἀστειευόμενος· καὶ εὑρίσκεις τοὺς πολλοὺς ἄνδρας ἀξίζοντας περισσότερον τοῦ ἑνός;

Ἡ Ἑλένη δὲν ἐδίστασε νὰ μαρτυρήσῃ πρὸς αὐτὸν τὸ παρελθόν της, ὁμολογήσασα ὅτι δι' αὐτὴν τρεῖς ἄνδρες δύνανται νὰ ἀποτελέσωσιν ἕνα· αὕτη δὲ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης διεμερίσατο μεταξὺ τριῶν τὴν καρδίαν της. Ἡτοιμάζετο νὰ ἀποκαλύψῃ εἰς τὸν Λασσάλλ ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν τῆς νεότητός της, ὁπότε ὁ φλογερός, ἀλλὰ τετυφλωμένος ἐραστὴς ἠμπόδισεν αὐτὴν νὰ προβῇ ἐν τῷ σταδίῳ τῶν ἐξομολογήσεων, ἐμπιστευθεὶς τέλεον εἰς τοὺς διανοιγομένους. ἀλλ' ἀγνώστους ὁρίζοντας τοῦ ἐρωτικοῦ μέλλοντος.

(Ἀκολουθεῖ) **Νεοκλῆς Καζάζης**

Ο ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΤΟΥ 1821

Ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ πετρώδους λόφου, ἐφ' οὗ ἐγείρεται τὸ μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου, ἀποτελεῖ, διὰ τῶν βαθμιαίων κλίσεών της, μικρὰν κοιλάδα ἄγονον καὶ ξηράν, ἐφ' ἧς ἄκανθαι τῇδε κἀκεῖσε φυόμεναι ἀντιπροσωπεύουσιν ἀδόξως τὴν αὐτοφυᾶ βλάστησιν. Ἀσεβὴς λατομία ὑπέσκαψε τοὺς λιθίνους ὄγκους τῶν ἱστορικῶν θέσεων καὶ σήμερον μετὰ 80 ἐνιαυτῶν ἐλεύθερον βίον. ὁ τὴν μονήρη ἀτραπὸν διερχόμενος διαβάτης βλέπει ἐκπληκτος τὸ πρόσφατον ἴχνος τοῦ μοχλοῦ ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ ἐρυθροειδοῦς λίθου καὶ ἀκούει περιλύπως τὸν ἦχον τῆς σφύρας θρυμματιζούσης τὰ ἄμορφα τμήματα τῶν πετρῶν, ἐφ' ὧν ἴχνη ἀξέστου ἀρχαϊκῆς ἐργασίας ἐμφανίζονται ἔτι. Ἡ τοποθεσία, καίτοι ἀπαραμίλλου φυσικοῦ κάλλους, ἐμπνέει οὐχ ἧττον ἄγνωστον καὶ ἀνεξήγητον μελαγχολίαν. Βλέπει τις εὐκρινῶς ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν λιθίνων ὄγκων λελαξευμένα μνήματα ἀρχαίας ἐποχῆς, ἀναμιμνήσκεται τῶν νεκρῶν, οἵτινες ἐπλήρωσάν ποτε τὴν ἀφανισθεῖσαν νεκρόπολιν καὶ ἡ ἐμφάνισις τῆς αἰωνίας πάλης τοῦ θανάτου πρὸς τὴν ζωήν, τῆς συντηρήσεως πρὸς τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ἐρήμωσιν, ἐπιτείνει τὴν μελαγχολίαν τοῦ διαβάτου, ἐνῷ ὀξέως κρώζει ὁ ἱερακιδεὺς ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ κάμπτονται παρὰ τοὺς πόδας του οἱ ἀσφόδελοι προρρίζως διασειόμενοι ὑπὸ τοῦ σφοδρῶς πνέοντος πνεύματος.

Διὰ τοὺς ἀνιωμένους εἰς τὸν θόρυβον τῆς ζωῆς ἡ θέσις αὕτη παρουσιάζει θελκτικὸν καὶ μοναδικὸν ἐντρύφημα. Ἐντὸς διαυγοῦς ὑποκυάνου νεφέλης διαφαίνονται εἰς ἀπόστασιν αἱ ἀνώμαλοι κορυφοσειραὶ τῶν νήσων καὶ τῆς Πελοποννήσου. Ἐγγύτατα γλαυκὴ ἁπλοῦται τοῦ Φαλήρου ἡ θάλασσα, καὶ ὁ ἐλαιὼν δεξιόθεν, διακόπτων τὸ ὁμοιόμορφον τοῦ Φαληρικοῦ ἀλιπέδου. Τοῦ Πειραιῶς αἱ καπνοδόχαι ἐξακοντίζουσι τὰ μελανά, ἀλλ' εὐοίωνα νέφη ὑπὲρ τὰς στέγας τῶν κομψῶν οἴκων, συγχεομένων κατὰ στιγμὰς πρὸς τοὺς ἱστοὺς τῶν ἐλλιμενισμένων πλοίων. Ἐνίοτε ὁ μέλας τῆς βιομηχανικῆς καπνοδόχης καπνὸς συναντᾶται εἰς τὸ ὕψος μετὰ τοῦ ὑποφαίου τοῦ ἄρτι ἐξορμήσαντος ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ τηλεβόλου πλοίου πολεμικοῦ χαιρετῶντος. Ὁ Ἄρης καὶ ἡ Ἐργάνη Ἀθηνᾶ τείνουσιν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τὰς χεῖρας δεξιούμενοι ἀλλήλους. Αὕτη παρασκευάζει ἐν τῇ εἰρήνῃ τὴν ὑλικὴν τῶν ἀνθρώπων εὐημερίαν· ἐκεῖνος προστατεύει τὰς ἐλευθερίας τῶν λαῶν καὶ ἀμύνεται κατὰ τῆς δουλείας. Ἀφοῦ εἶνε πεπρωμένον νὰ βροντᾷ περιοδικῶς τὸ ἔνσφαιρον τηλεβόλον, ὁ ἄνθρωπος νὰ χύνῃ τοῦ ἀδελφοῦ τον τὸ αἷμα, ὁ βιομήχανος καὶ ὁ γεωργὸς νὰ ἀναλαμβάνῃ τὸ ξίφος, εὐχηθῶμεν τοὐλάχιστον ὅπως τῆς δικαιοσύνης τὸ πνεῦμα καὶ τῆς ἐλευθερίας ἰθύνῃ τὴν χεῖρα τοῦ Ἄρεως, καὶ ἀλλότριος παντὸς συμφέροντος ἐγωϊστικοῦ καὶ ἀδίκου ὁ βραχίων αὐτοῦ ὁπλίζηται μόνον ὑπὲρ ἰδέας εὐγενοῦς, ἀξίας τῶν λαῶν καὶ τῶν διωγμῶν, εἰς οὓς ὑπεβλήθησαν καὶ τῶν αἱμάτων, ἅτινα ἔχυσαν, ὅπως ἀποσπάσωσι παρὰ τῶν τυράννων τὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ ἀναστυλώσωσιν εἰς αἰωνίαν λατρείαν τὸ ἰδεῶδες ἄγαλμα τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Εἰς τὴν βραχώδη ταύτην λεκάνην ἐσύχναζον ἄλλοτε κατὰ προτίμησιν. Καὶ ἡ διατριβή μου ἐκεῖ καὶ ὁ δρόμος, ὃν ἠκολούθουν ἵνα φθάσω, ἐνεῖχον γόητρόν τι μυστηριῶδες, οὔτινος οὐδεὶς ἄνθρωπος καὶ οὐδεὶς Ἕλλην ἰδίᾳ δύναται νὰ ᾖ ἄγευστος. Ἡ θέα τῆς ἱερᾶς Ἀκροπόλεως, παρ' ἣν διέρχεται ἡ ὁδός, ἀνακαλεῖ τὸν λαμπρότερον κόσμον, ὅστις διεπλάσθη καὶ ἔζησέ ποτε, καὶ ἡ λαμπηδὼν τοῦ ὁποίου θὰ καταυγάζῃ διὰ φωτὸς θείου καὶ ἐσαεὶ τὸν νοῦν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ἰδοὺ μικρὸν ἀπωτέρω ὁ λαξευτὸς ἐκεῖνος βράχος ὁ κατὰ παράδοσιν ὑπολαμβανόμενος ὡς *ἡ φυλακὴ τοῦ Σωκράτους*. Ἐκεῖ ἀλυσίδετος ἐρρίφθη ὁ ἐνάρετος σοφός, τῆς ἀληθείας ὁ ὑπέρτατος μάρτυς καὶ μύστης, θῦμα τῶν συ-

κοφαντιῶν καὶ τῆς εὐπιστίας τοῦ Δήμου, ἀρνηθεὶς νὰ φύγῃ, ὅπως μὴ ἀσεβήσῃ εἰς τοὺς νόμους τῆς πολιτείας, κηρύξας ἐκεῖθεν ὅτι τῶν γονέων καὶ τῶν προγόνων ἁπάντων πολυτιμότερον καὶ ἁγιώτερον εἶναι ἡ *Πατρὶς* καὶ ἀνυπόμονος ν' ἀποθάνῃ, ἵνα ταχύτερον φθάσῃ εἰς τὸν ἰδεώδη καὶ θεῖον κόσμον, ὃν διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐνεφύσα καὶ ὑπηγόρευεν αὐτῷ τὸ δαιμόνιον. Ἰδοὺ ἡ Πνύξ, ὄνομα καταπτοοῦν καὶ σήμερον ἔτι τοὺς δεσπότας. Ἐκεῖ ἤχησεν ἡ φωνὴ τῆς πεφωτισμένης Ἐλευθερίας. Ἐκεῖ ἡ ἐντελεστέρα εὐγλωττία συνετάραξε καὶ ἐξῆψε τὰ πλήθη, ἀλλὰ καὶ ὑπέταξε αὐτὰ ὑπὸ τὴν μυστηριώδη, τὴν ἀκαταμάχητον δύναμιν τοῦ λόγου. Ἐκεῖθεν ἤστραπτεν ὁ Περικλῆς καὶ ἐβρόντα ὁ Δημοσθένης. «Ἀγαπᾶτε τὴν Πατρίδα, πολῖται, θνήσκετε ὑπὲρ Αὐτῆς», κραυγάζει ὁ Ἀθηναῖος ῥήτωρ, καὶ ἡ φωνή του, φωνὴ προφήτου ἐμπεπνευσμένου, καταπτοεῖ τὰς σαρίσσας τοῦ Φιλίππου Ἰδοὺ ὁ Ἄρειος Πάγος. Θεοὶ παρακάθηνται δικάσταί. καὶ ὅταν δικάζωσιν ἄνθρωποι, θεοὶ παρίστανται ὡς διάδικοι. Ἀλλοφρονῶν ἐμφανίζεται ὁ μητραλοίας Ὀρέστης. Ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ διεκδικεῖ τὸν δυστυχῆ Μαίνεται ὁ Ἄρης, καὶ αἱ σεμναὶ θεαὶ σπαράσσουσι δι' ὄφεων καὶ ῥάβδων τὸν ἄθλιον μητροκτόνον. Ἐκτείνει ὁ Ἄρειος Πάγος τὴν χεῖρα, ὑπακούουσιν οἱ Ἀθάνατοι, καὶ ἤρεμος ὕπνος γλυκύς, τῶν πόνων καὶ τῆς ἀφορήτου ὀδύνης ἡ ἀνάπαυλα καὶ ἡ παῦσις ἡδέως ἐπικάθηται καὶ ἀναπαύει ἠρέμα τὰ βλέφαρα καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ ἐνόχου.

*
* *

Ἐνῷ περὶ δυσμὰς ἡλίου ἐπλανώμην ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν μᾶλλον δύσβατον τῆς λεκάνης ἀτραπὸν εἶδον, κατὰ τὴν ἀπροσιτοτέραν αὐτῆς ἄκραν, τὴν αἱμασιὰν κήπου μικροῦ, καὶ παρ' αὐτὸν καλύβην πλινθόκτιστον. Τὴν ἔκπληξιν διεδέξατο ἡ περιέργεια. Ἐχώρησα πρὸς τὴν κομψὴν ἐκείνην ὅασιν τὴν οὕτως ἀπροσδοκήτως ἀποκαλυφθεῖσαν ἐντὸς τῆς μικρᾶς καὶ αὐχμηρᾶς Σαχάρας τῆς πετρώδους λεκάνης. Ὁ κῆπος ἦτο περιωρισμένος, ἀλλ' ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐκαλλιεργεῖτο, ἐμαρτύρει τὴν ἄκραν τοῦ γεωπόνου προσήλωσιν, καὶ τὴν φιλανθῆ αὐτοῦ καλλαισθησίαν. Τὰ ἄκρα τῆς αἱμασιᾶς ἐνέδυον κάκτοι ὑψηλοί, πληθος φυτῶν ἀνεῖρπεν ἐπὶ ξυλίνων πασσάλων καὶ διὰ μυρίων ἑλιγμῶν ἐν μέσῳ φύλλων καὶ ἀνθέων ἑτοίμων νὰ μετασχηματισθῶσι εἰς καρπούς, ἤγειρον ὑπὲρ τὴν ἄκραν τῶν ξυλίνων στηριγμάτων τοὺς τρυφεροὺς αὐτῶν βλαστούς. Οἱ θρίδακες ηὔξανον ἐπὶ τὴν γῆν προσπεφυκότες, καὶ κύαμοι χλοεροὶ κατένευον πρὸς τὴν γῆν μεστοὶ καὶ εὐχυμώτατοι. Τῇδε κἀκεῖσε ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ μικροῦ λαχανοκήπου ἐφαίνοντο ροδωναὶ πεφορτωμέναι ρόδων· ἦτο ἡ ποίησις διακεχυμένη ἐντὸς τῆς πεζότητος ἐκείνης. Θύμος καὶ δενδρολίβανος ἠρωμάτιζον ἡδέως τὴν πέριξ ἀτμοσφαῖραν. Αἱ κορυφαὶ ὀλιγίστων ὀπωροφόρων δένδρων, χαμηλῶν, ἀλλ' εὐρώστων, ὑψοῦντο ἀτόλμως ὑπὲρ τὸν κῆπον, κατὰ τὴν ἄκραν τοῦ ὁποίου ἠγείρετο ἡ καλύβη καὶ παρ' αὐτὴν φρέαρ ἀβαθὲς ἐπὶ τοῦ βράχου ὀρυχθέν, παρεῖχε τὸ διαυγὲς ὕδωρ του εἰς τὰ ἀνάγκας τοῦ ἐρημίτου καὶ τὴν βοτανικήν του ὑπηρεσίαν.

Ὤθησα ἐλαφρῶς τὴν κινητὴν θύραν τοῦ λυγοπλέκτου φραγμοῦ καὶ εἰσῆλθον ἐντός. Γέρων σεβάσμιος μὲ χιονώδη τὸν πώγωνα καὶ τὴν κόμην ἤρδευε τὴν ὥραν ἐκείνην τὴν πόαν καὶ τὰ ἄνθη τοῦ κήπου. Ὁ σεβασμός, ὃν μοὶ ἐνέπνευσεν ἡ ἱλαρὰ τοῦ ἐρημίτου φυσιογνωμία, μόλις μοὶ ἔδωκε καιρὸν νὰ χαιρετίσω τὸν γέροντα, ὅστις, ἀποθέσας κατὰ γῆς τὸν ἀρδευτῆρα καὶ προσηλώσας ἐπ' ἐμοῦ τὸ εὔγλωττον καὶ πρᾷον ὄμμά του, μ' ἀντεχαιρέτισε καλῶν με νὰ προχωρήσω καθ' ὅσον δὲ πλειότερον τὸν ἐξήταζον κατὰ τοσοῦτον ἐξεπληττόμην κτὶ ἐξαπορῶν διηρώτων ἐμαυτόν, πῶς εὑρέθη ἐκεῖ ὁ σεβάσμιος γέρων, καὶ πῶς ἡ παρουσία αὐτοῦ ἔμεινεν ἄγνωστος εἰς πόλιν ὀλίγα μόλις στάδια ἀπέχουσαν ἀπὸ τῆς καλύβης του. Τὸ ὅλον τοῦ ἐρημίτου παράστημα καὶ ἡ ὄψις μοὶ ἀνεκάλουν ἀρχαῖον φιλόσοφον. Ἦτο ἠμφιεσμένος ποδήρη τρίβωνα πενιχρόν, ἀλλὰ καθαρώτατον, Τὰ σανδάλια αὐτοῦ ἦσαν ἄκομψα, καὶ κατὰ τὸ ἀρχαῖον σύστημα δι' ἱμάντων λεπτῶν ἀναδεδεμένα περὶ τὰ σφυρὰ καὶ τὸ ἄκρον τῆς κνήμης. Ἀλλὰ τὴν μεγάλην ἐντύπωσιν προὐξένει ἡ ὄψις καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ γέροντος, κεφαλὴ σεβασμία, μεγαλοπρεπείας καὶ ἐκφράσεως ἀνεκφράστου, ἐφ' ἧς τὸ πῦρ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἡ θεωρητικὴ μελέτη εἶχον συγκαταμίξει καὶ ἀποτυπώσει τὴν ἰδίαν σφραγῖδα.

Ἐθεώρουν εἰσέτι τὸν γέροντα ἐν σιωπηλῇ ἐκπλήξει, ὅτε δευτέρα ἐκείνου πρόσκλησις ἔλυσε τὴν γοητείαν. Ὁ γέρων ἐχώρησε πρός με, μοὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ μετ' ἀπεριττου εὐγενείας μ' ἐκάλεσε πρὸς τὴν μικρὸν ἀπωτέρω ἐγειρομένην καλύβην του. Κάλαθος λύγινος ἡμισυντελεσθεὶς ἔκειτο παρὰ λίθινον ἄκομψον ἐδώλιον ἐγγὺς τοῦ οὐδοῦ τῆς καλύβης, ἐφ' οὗ κύων ἔμενεν ἀγρυπνῶν. Περαιτέρω κατέκειντο κλάδοι λυγῆς ἐπιμελῶς ἀπὸ τῶν φύλλων καθαρισθέντες, καὶ τεμάχια καλάμων ἐπιμήκως καὶ λεπτῶς ἐσχισμένων.

— Τὰς ὥρας τῆς σχολῆς μου, μοὶ εἶπεν ὁ γέρων, χρησιμοποιῶ ἐργαζόμενος. Καίτοι εἰς μακρὸν φθάσας γῆρας, δύναμαι εὐτυχῶς νὰ ἐργάζωμαι εἰσέτι, καὶ ὁμολογῶ ὅτι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἡ ἀνθοκομία καὶ πᾶσα ἄλλη πάρεργος ἐργασία τέρπει τὸν μονήρη βίον μου καὶ προσπορίζει τὰ ὀλίγα μέσα, ὧν ἔχω ἀνάγκην, ὅπως συντηρῶ τὸν λιτὸν βίον μου.

Ἡ ἔκπληξίς μου ἐκορυφοῦτο ὁλονέν. Ὁ γέρων ἐλάλει καθαρωτάτην καὶ ἄπταιστον γλῶσσαν, Ὁ ἦχος τῆς φωνῆς του ἦτο συμπαθέστατος, καὶ πλήρεις εὐγενοῦς μεγαλοπρεπείας οἱ τρόποι καὶ ἡ στάσις του. Ἐφλεγόμην ὑπὸ περιεργείας νὰ μάθω τίς ἦτο, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων νὰ ἐρωτήσω. Ἀνερμήνευτον δέος συνεῖχε τὴν καρδίαν μου καὶ ἐδέσμευε τὴν γλῶσσαν. Δὲν ἐφοβούμην· ἐσεβόμην, καὶ ἡ δειλία ἡ ἐκ τοῦ σεβασμοῦ ἐμπνεομένη τιμᾷ, δὲν ἐξευτελίζει τὸν ἄνθρωπον.

(ἀκολουθεῖ) **Σ. Παγανέλης.**

ΚΑΤΑΡΑ

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου καὶ τέλος)

Ὁ νέος ποιητὴς ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἰδεῶν του καὶ πεποιθήσεων ἀπεξενοῦτο τοῦ περιβάλλοντος καὶ καθίστατο ἓν εἶδος μισανθρώπου καὶ ἀκοινωνήτου. Αἱ σχέσεις του ἦσαν περιωρισμέναι καὶ ἡ ἀπογοήτευσις ἤρχισε νὰ τὸν βασανίζῃ. Ἠσθάνετο τὸν ἑαυτόν του ὡς ἕνα ἀπόκληρον τῆς τύχης καὶ συνεπόνει ὅλους τοὺς δυστυχεῖς. Ἀπὸ καιροῦ δὲ ἤδη συνέδεε τὸν ποιητὴν βαθεῖα συμπάθεια πρὸς μίαν οἰκογένειαν ἀτυχήσασαν.

Ἡ Φλώρα καὶ ἡ Καίτη, ἀδελφαί, ἦσαν τὰ πλέον συμπαθῆ πρόσωπα τῆς ἀτυχοῦς ἐκείνης οἰκογενείας. Ἡ πρὸς τὴν μεγαλειτέραν μάλιστα ἀδελφήν, τὴν Φλώραν, πρὸς ἓν πλάσμα εὐαίσθητον καὶ τρυφερὸν καὶ τῆς ὁποίας ἡ ὠχρότης καὶ μελαγχολία ἐπιστοποιοῦν τὴν πλήρη συναίσθησιν τῆς οἰκογενειακῆς συμφορᾶς, ἡ συμπάθεια ἔρθανε μέχρις ἀφοσιώσεως, μέχρις ἔρωτος, ἀλλ' ὄχι ἔρωτος κοινοῦ, ἔρωτος διὰ τοῦ ὁποίου ἠδύνατο νὰ ἐξυψωθῇ ἡ καταπεσοῦσα καὶ ἀδικηθεῖσα κοινωνικῶς ἀθῶα κόρη, εἰς τὸ πεῖσμα τῶν προλήψεων, εἰς τὸ πεῖσμα τῶν χαιρεκάκων καὶ πρὸς δόξαν τῆς ἀρετῆς τοῦ ἀτόμου.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ συμφορὰ τῆς οἰκογενείας ἐκείνης ἦτο ἡ καταδίκη καὶ φυλάκισις δύο τῶν μελῶν αὐτῆς εἰς ἰσόβια δεσμά, τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐδεινοπάθει ἡ λοιπὴ οἰκογένεια ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς.

Ὁ κρύφιος αὐτὸς ἔρως. ἂς τὸν εἴπωμεν ἔρωτα, τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὴν Φλώραν ἦτο νέος ὁρίζων δι' ἐκεῖνον, τὸν ἐξῆρεν ὑπεράνω τῶν ψευδοεπιθυμιῶν καὶ στιγμιαίων ψευδαπολαύσεων. Δὲν τὸν ἐβύθιζεν εἰς νάρκην καὶ ρεμβασμούς, ἀλλ' ἀπεναντίας τοῦ ἐνέπνεεν ἀποφάσεις καὶ τοῦ ἐγέννα τὴν ὁρμὴν καὶ τὸν βρασμὸν τῶν ἔργων, θυσίαν καὶ αὐταπάρνησιν πρὸς ἀναγέννησιν καὶ ἀπολύτρωσιν μιᾶς μαραινομένης καρδίας, ἑνὸς ἄνθους καταδικασθέντος εἰς ἀφάνειαν διὰ ξένον ἁμάρτημα

Καὶ ὅταν ὁ ποιητὴς ἀνελογίζετο τὸν ἔρωτα τοῦτον τὸν μυστικὸν συχνὰ ἐψιθύριζε :

— Νὰ ἕνας ἔρως δι' ἕνα ποιητήν. Νὰ ἕνας ἔρως ἀνδρίκιος.

Κατ' ἐξαίρεσιν αἱ ἐπισκέψεις του εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς Φλώρας ἦσαν συχναί, ματαίως ὅμως ὁ ἀτυχὴς ποιητὴς προσεπάθει διὰ τῶν λόγων καὶ μὲ τὸ πνεῦμά του νὰ διαχύσῃ τὴν χαρὰν εἰς τὸ θλιμμένο ἐκεῖνο σπίτι. Ἂν ἠδύνατο τοὐλάχιστον νὰ φανῇ προστάτης εἰς τὴν ἀπορφανοθεῖσαν οἰκογένειαν διὰ νὰ μὴ τὴν ἐπιβαρύνῃ ἐπὶ πλέον καὶ ἡ πενία ;

Καὶ ἀφοῦ οὐδὲν τούτων ἠδύνατο νὰ πράξῃ καὶ ὑπὸ τοιαύτας περιπτώσεις, πῶς ἠδύνατο νὰ ἐξομολογηθῇ εἰς τὴν Φλώραν τὸ βαθὺ πρὸς ἐκείνην αἴσθημά του ; Τῷ ἔκαμνε φρίκην καὶ μόνον ὅταν τὸ διενοεῖτο, διότι θὰ ἐπρόσθετε μίαν ἀκόμη θλῖψιν εἰς τὴν δυστυχισμένην ἐκείνην οἰκογένειαν, ἓν νέον μαρτύριον εἰς τὴν τρυφερὰν καρδίαν τῆς κόρης.

Ἔλαβε τὴν σκληρὰν ἀπόφασιν νὰ θάψῃ εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας του τὸ φλογερόν του αἴσθημα καὶ νὰ ἀναμείνῃ τῆς τύχης κάποιαν εὔνοιαν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ὑπὸ καλλιτέρας τοῦ βίου συνθήκας δυνηθῇ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ὄνειρόν του, νὰ εἴπῃ εἰς τὴν κοινωνίαν: ἡ ἔντιμος; κόρη ἑνὸς φονιᾶ, ἑνὸς καταδίκου, οὐδὲν ὑπολείπεται μιᾶς πριγκηπίσης. ὅτι ἡ συμφορὰ καὶ ὁ μέγας πονος εἶνε ἡ ληδία λίθος τοῦ χαρακτῆρος καὶ ὁ τέλειος αὐτοῦ διαμορφωτής, ὅπως εἶναι ἡ ἀνεξάντλητος πηγὴ πάσης γενναιότητος κ' εὐγενείας.

Ὀλίγαι γραμμαὶ ἐκ τοῦ ἡμερελογίου τοῦ ποιητοῦ δύνανται νὰ πιστοποιήσωσι τὸ ἀληθὲς πρὸς τὴν Φλώραν αἴσθημά του καὶ τὸ θλιβερὸν τέλος ἑνὸς τόσον περιπαθοῦς καὶ εὐγενοῦς ἔρωτος.

Εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῶ ἱεροσυλος, τυμβωρύχος, ἀνασκάπτων τὸν τάφον τῆς καρδίας ἑνὸς ποιητοῦ, ὡς εἶναι τὸ ἡμερολόγιόν του, καταχρώμενος τῆς ἐμπιστοσύνης του καὶ ἐπωφελούμενος τῆς ἀπουσίας του. Φαντάζομαι τὴν ἔκπληξίν του καὶ τὴν ἀγανάκτησίν του, ἐὰν θέλετε. Ἀλλὰ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς πολυχρονίου φιλίας, ἡ ὁποία μᾶς συνδέει, δὲν ἐδίστασα νὰ παραλάβω τὰς κάτωθι γραμμὰς τοῦ ἡμερολογίου του καὶ νὰ τὰς παραδώσω εἰς τὴν δημοσιότητα, διὰ τὴν ὁποίαν ἀκόμη ὁ ποιητὴς θὰ ἠσθάνετο ἀπέχθειαν καὶ μῖσος. Καὶ μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι θέλει μὲ συγχωρήσει, μίαν θεωρῶ ἱκανὴν δικαιολογίαν μου, ἂν κατορθώσω νὰ παράσχω πρότυπον ἔρωτος εὐγενοῦς, οὐδέποτε ἐκμυστηρευθέντος, ὡς ἦτο ὁ ἔρως τοῦ ποιητοῦ, μεταξὺ ἄλλων τόσων γελοίων καὶ παιδαριωδῶν ἐρώτων διερμηνευομένων καὶ διατυμπανιζομένων καθ' ἑκάστην διὰ σωρείας στίχων καὶ πλαδαρῶν καὶ ἐκφύλων διηγήσεων.

Ἰδοὺ αἱ γραμμαὶ τὰς ὁποίας μεταξὺ ἄλλων σημειώσεων συνέλεξα καὶ παρέλαβον ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ ποιητοῦ :

15 Ἀπριλίου

Γλυκύ μου ἄστρον, πῶς νὰ σὲ ὀνομάσω καλλίτερα ; Ἀντήχησε τόσον μελῳδικά, τόσον γλυκὰ μέσα στὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς μου ἡ φωνή σου, ποὺ μὰ τὴν ἀλήθειαν ἔτσι δὲν τὸ ἐπερίμενα ποτέ.

Δὲν γνωρίζω ἂν τὸ μύρο τῶν κρίνων εἶνε γλυκύτερον ἀπὸ τὴ φωνή σου, θα προτιμοῦσα ὅμως ποτὲ νὰ μὴν τὸ γνωρίσω ἂν ἐπρόκειτο συχνότερα νὰ μοῦ ὁμιλῆτε.

Δι' ἐσοῦ δοκιμάζω ὅλας τὰς χάριτας ἑνὸς ἱεροῦ ἰδανικοῦ καὶ ἐπὶ τέλους δὲν ἔχω νὰ ἐξετάσω τὴν καρδιά σου. Μοῦ ἀρκεῖ ὅ,τι αἰσθάνομαι δι' ἐσέ.

Τα χείλη μου πολλὲς φορὲς τὰ κινεῖ σὰ σὲ προσευχὴ κάποια ἔμπνευσι, κάποιος πόνος καὶ προφέρω ἄθελα τῶνομά σου. . . .

1 Ἰουνίου

Κάτι ἀποκοιμισμένα καὶ ἀτάραχα ἐξύπνησαν μέσα μου ἀπ' τὰ 'δικα σου χαμόγελα κι' ἀλλοίμονο, οὔτε ὁ φόβος τὰ περιορίζει κι' αὐτὸς ὁ στοχασμὸς φρουρὸς ὅλο τὰ γυροφέρνει καὶ πότε τὰ πλάθει ὀνείρατα καὶ πότε ἐλπίδες, ποὺ χάνονται σὰν τὰ ἠσκιώματα καὶ πότε σ' ἕνα δάκρυ τὰ ξεχύνει μαργαριταρένιο μέσ' στὴ μοναξιά μου καὶ πότε σὲ μιὰ ἀρρώστια σαρκική, ὅπου γεννάει τὸ μαράζι καὶ τὴν ἀπελπισιά.

Καὶ μὲ τὰ ὁλάνοιχτά σου μάτια μοῦπες, νά, τὸ βιβλίο τὸ θυμάσιο, διαβασε σοφὸς νὰ γίνῃς ἢ τρελλός. Καὶ μὲ τὰ χαμόγελά σου μοῦπες, νά, ὁ παράδεισος κι' ἡ κόλασι κατω στὴ γῆ.

Κ' ἐγὼ τί σοῦ εἶπα ; Ποιὸς ξέρει : Μπορεῖ νὰ μὴν ἀκοῦς καὶ νὰ μὴ βλέπῃς σὰν κ' ἐμέ. Θυμᾶσαι ; Κάτι μοῦδινες, ἕνα λουλοῦδι, καὶ δὲν τὸ πῆρα. .. Ταχα νὰ μάντεψες τί σοῦ ἔλεγε ἡ ἄρνησή μου ἐκείνη ; Ἔννοιωσες τάχα πῶς μπροστὰ στὸν ἀθώρητο καὶ οὐράνιο κρίνο τοῦ εὐαγγελισμοῦ εἶνε ψεκαδι καθε λουλοῦδι ἄλλο;

Ἂν δὲν ἀκοῦς καὶ ἂν δὲ βλέπῃς σαν κ' μένα, πῶς νὰ σοῦ πῶ τὴν πλειὸ μεγάλη θλίψη, ποὺ δὲ λέγεται ; Κι' ἂν βλέπῃς κι' ἂν ἀκοῦς ὡσὰν κ' ἐμὲ, τοῦ κάκου θὰ πᾶνε

δσα κι' ἄν σοῦ πῶ, γιατὶ τότε θὰ ξέρῃς τί κλεῖω μεσ' 'στὴν καρδιά.

15 'Ιουνίου

Ἡ συμφορὰ ποῦ σ' ἔπληξε σοῦ ἔκοψε, τὰ φτερὰ μὲ τὰ ὁποῖα πετοῦσες τόσο ψηλά, κ' ἔδωσε σὲ μένα φτερὰ ποῦ νὰ μπορῶ νὰ σοῦ μιλάω. Ποιὸς ξέρει, ἄλλοτε ἂν ἔνοιωθες τὰ λόγια μου κι' ἂν δὲν τἄπερνε ὁ ἀγέρας τῆς ἄσπλαχνης περηφάνειας; Τώρα τὰ λόγια μου βαργιὰ κυλοῦν σὰ βράχια μπρὸς στὰ πόδια σου καὶ σὰ βόλια πύρινα διαπερνοῦν τὰ στήθια σου ἂν πιστέψω τὴν ταπεινοσύνη σου καὶ τὴν εὐαισθησία σου. Καὶ δὲν εἶναι λόγια ξένα πρὸς τὴ συμφορά. Εἶναι λόγια ἀδελφικοῦ πόνου. Ἡ συμφορὰ σ' ἔκαμε νὰ γνωρίσῃς πλειὸ καλὰ τὸν ἑαυτό σου, τὸν κόσμο κ' ἕνα ἄλλο ἀκόμα τὸ πλειὸ πολύτιμο πρᾶγμα, τὴν ταπεινοσύνη. Νά, γιατὶ θέλω νὰ εὐλογήσω τὴ συμφορά. Ἐγνώρισες τὸν ἑαυτό σου καὶ εἶπες. — Εἶμαι δυστυχισμένη. Εἶμαι ἀδικημένη.—Κ' ὕστερα ἀπὸ τὸ γνώρισμα αὐτὸ ἡ καρδιά σου ὅσο κι' ἂν ἐσκληρύνθη κ' ἐσταχτώθηκε σὰν τὴ 'δική μου, ἐμεγάλωσε κ' ἔγινε σὰ θάλασσα. Καὶ ἡ ψυχή σου ἔμοιασε τὴ ψυχὴ τοῦ καλοῦ καραβοκύρη μέσα στὴν πλειὸ φοβερὴ τρικυμία πάντα στοχαστικὴ κι' ἄφοβη μέσα στὴν πάλη.

Τώρα νοιώθεις περισσότερο, τὴ δύναμη τῆς ὀμορφιᾶς σου' καὶ πόσο εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ τὴ συμφορά σου γιὰ κείνους ποῦ σὲ κολακεύουν, ὅταν νοιώθης πῶς δὲ λογαριάζουν τὴ δεύτερη γιὰ χατῆρι τῆς πρώτης. Μὰ γιὰ μένα ἡ ὀμορφιά σου δὲν ἐξηγεῖται χώρια ἀπὸ τὴ συμφορά σου.

Καὶ ἂν σ'ἀγαπῶ ἡ συμφορά σου τὸ περισσότερο μοῦ τὸ προστάζει. Ὤ, τί ὡραία ποῦ ἤσουν τὴν ὥρα ποῦ ἄνοιξες τὰ μεγάλα σου μάτια περίφοβη κ' ἐκύτταξες ὁλόγυρά σου καὶ εἶδες πῶς ἤσουν ὁλομόναχη μέσα σὲ μιὰ ἀπέραντη ἐρημία. Οὔτε ἐμένα δὲν εἶδες. Ποῦ νὰ μὲ 'δῆς, ἀφοῦ ἐγὼ εἶμαι ἡ ἴδια ἡ μοναξιὰ καὶ ἡ ἴδια ἡ ἴδια ἡ ἐρημιά; 'Εγέμισαν τὰ μάτια σου τότε δάκρυα κ' ἐκύλισαν πάνω στὰ μάγουλά σου, ἐνῷ μιὰ φλόγα ἀνέβαινε στὰ μάτια σου.

Δύο αὐλάκια φάνηκαν γύρω καὶ κάτω ἀπὸ τὰ μάτια σου, ποῦ γίνηκαν ἀπὸ τὸ κλᾶμα πλέον ὡραῖα καὶ πλέον γλυκά. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἤσουν μιὰ μεγάλη θεά. Ποιὸς τολμάει νὰ 'πῇ στὸν κόσμο πῶς ἤσουν τέτοια; Ὁ κόσμος σὲ κρίνει μονάχα ἀπὸ τὴ συμφορά σου.

Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ ἤθελα νὰ εὐλογήσω τὴ συμφορά σου.

1 'Ιουλίου

Ὅσον κι' ἀνθίζανε τὰ κλαριὰ τόσο καὶ μεγάλονε μέσα μου ὁ καημός. Λυτρώθηκαν ἀπὸ τὸν πάγο τὰ κλαριὰ καὶ ξεπεταχτήκανε στὸν ἀνοιξιάτικον ἀγέρα, μὰ ὁ πάγος μέσα μου φώλιασε καὶ μαραγγιάζει τὰ λουλούδια τῆς καρδιᾶς μου πρὶν νὰ τὰ πάρῃ ὁ ἥλιος τῆς ζωῆς. Χυθήκανε ὁλόγυρα τὰ μῦρα τ' ἀνοιξιάτικα καὶ ξαπλωθήκανε ἀνάλαφρες οἱ αὐγινὲς δροσιές, χιλιοκαρπίσαν τὰ δεντρὰ κ' ἐγὼ μονάχος σὰν τὸ στοιχειωμένο ξεροπήγαδο ξερομαχάω, ἀλλοίμονό μου, κι' ἀκαρτερῶ, τί καρτερῶ; Ξαμώνουνε οἱ ξανθὲς ἀγράμπελες, ἀχόρταγες σ' ἀγκαλιὲς καὶ φιλήματα γύρω σὲ δένδρα περήφανα καὶ φουντωτὰ καὶ τραγουδοῦν, τραγουδοῦν ἀδιάκοπα οἱ τζίτζικες μέσ'στὰ λιοπύρια τοῦ κολοκαιριοῦ. Κάθε χαρᾶς καὶ κάθε ἐπιθυμιᾶς ξεφάντωμα εἶναι τῶν τζιτζικιῶν τ' ἀδιάκοπο τραγοῦδι. 'Ακομπανιάρουν τ' ἀγκαλιάσματα καὶ τὰ τρελλὰ φιλήματα. σὰν ὁλόγλυκες κιθάρες, οἱ τζίτζικες. Ὦ χαρὰ στοὺς ξέννοιαστους καὶ στοὺς ἀστόχαστους καὶ στοὺς εὐτυχισμένους. Ὦ, νά, ἡ θάλασσα ζωὴ μὲ τ' ἄπειρά της τὰ κύματα πῶς ξεσπάζει, πῶς χορεύει, πῶς μὲ τὸν ἴδιο πάντα τρόπο γυρεύει νὰ τινάξῃ τὸν ζυγὸ καὶ νἄβγῃ ἀπὸ τὴ σκλαβιά της. 'Αλλοίμονο! μὰ ἐγὼ τί νὰ γυρεύω μέσα σ' αὐτὴ τὴν τρέλλα τῆς χαρᾶς, μεσ' στὸ μεθύσι τοῦτο τῆς ζωῆς; Εἶμαι ξένος κι' ἀπόξενος στοῦ κόσμου τὸ ξεφάντωμα. Τὸ ἔρημο τ' ἀηδόνι τὰ μεσάνυχτα μὲ τραβᾶει μέσ' στὴ σιγαλιὰ μονάχο ν' ἀκούσω τὸ ἀργὸ κι' ὁλόγλυκο ξελαρύγγιασμά του ἀπάνω στὸ τραγοῦδι του. Τὸ ἔρημο τἀηδόνι κ' ἐκεῖνο γιὰ τὸ ταῖρι του τραγουδᾶει κ' ἐκεῖνο σὰν καὶ μένα λησμονημένο θὰ θυμᾶται ταῖρι· καινούριο ταῖρι ἀποζητᾶει. Καὶ ξέχωρα ἀπὸ ὅλα τἄλλα τὰ πουλιὰ ξωμπλιάζει τὶς χαρὲς καὶ δείχνει τῆς χάρες ποῦχει ἡ δική του ἀγάπη.

15 'Οκτωβρίου

— Εἶναι κάποια κατάρα...

Ἄρρωστη, σβυσμένη ἀπάνω στὸ κρεβάτι, μοῦδωσες τὸ χέρι καὶ μοῦπες:

— Εἶναι κάποια κατάρα...

Καὶ δὲν ἀποτελείωσες τὸ λόγο. Δέ σου βάσταξε ἡ ψυχὴ κι' ἀκόμη ἀπ' τὸ φόβο τοῦ χάροντα, γιατὶ

Εἶναι γλυκειὰ ἡ ζωὴ κι' ὁ θάνατος μαυρίλα!

Καθὼς λέγει κι' ὁ ποιητής.

— Εἶναι κάποια κατάρα...

Εἶναι τὰ λόγια τὰ στερνὰ π' ἄκουσα ἀπὸ τ' ἀχνό σου στόμα.

— Εἶναι κάποια κατάρα...

Μιὰν ἄλλη μέρα γύρισα γιὰ νὰ σὲ δῶ καὶ πάλι. Κ' ἠὗρα τὸ σπίτι ἔρμο, σφαλιστὸ κι'ὁ γείτονας κινόντας τὸ κεφάλι του λυπητερὰ μοῦ μίλησε γιὰ τὸν παράκαιρο θάνατό σου...

— Εἶνε κάποια κατάρα...

Μοῦ φάνηκε πῶς ἄκουσα τὴ φωνή σου, τὰ στερνά σου τοῦτα λόγια καὶ φεύγοντας σκυφτὸς. χωρὶς νὰ μπορέσω νὰ γυρίσω νὰ δῶ τὸ χαροκαμένο σπίτι σου, σὰν τρελλὸς ἔλεγα πάντα φεύγοντας:

— Κατάρα, κατάρα, κατάρα!

Χρῖστος Βαρλέντης

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ

ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

ΥΠΟ ΕΠΟΨΙΝ ΚΑΛΟΛΟΓΙΚΗΝ

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου)

'Ανίκανος νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὰς ἐπιθυμίας ἡμῶν, θὰ παραχωρήσῃ ἀμέσως τὸ ζητηθέν. Δὲν θὰ διαφύγῃ, ὑπὸ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ πρόσχημα, ἀπὸ τοῦ καὶ νὰ συνδράμῃ ἡμᾶς, εἰς πᾶσαν περίστασιν, ἀρκεῖ εἰς ἡμᾶς νὰ εὑρίσκῃ εὔθυμον πάντοτε φίλον, προκαλοῦντα εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ αἰσθήματα τερπνὰ καὶ ἡδονικά.

Ἐὰν ἡ δυστυχία ἢ ἠσθένεια καταβάλωσιν ἡμᾶς ἐφ' ὅσον εἰλικρινὴς καὶ ἂν ἦναι ἡ λύπη ἣν θὰ ἠσθάνετο ἡ καρδία του, θὰ προσπαθήσῃ εὐσχήμως ν' ἀπομακρυνθῇ ἀφ' ἡμῶν, διότι δὲν ὑποφέρει νὰ πνέῃ εἰς ἀτμοσφαῖραν, εἰς ἣν ἀκούονται στεναγμοί. 'Επιφυλάττεται, οὐχ ἧττον, νὰ μᾶς πλησιάσῃ καὶ πάλιν, ἅμα ὡς ἀνατείλωσιν ἡμέραι εὐδαιμονέστεραι.

[Δημοσιεύσμεν τὴν εἰκόνα τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου καὶ συμπαθοῦς ποιητοῦ κ. Θρασ. Ζωιοπούλου, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα γνωστότατον ἀπὸ τὰ ἀβρά, τὰ γεμᾶτα ψυχὴν τραγουδάκια ποῦ εἶχεν ἐγκατασπείρει εἰς τὰ διάφορα φύλλα. Ἡ «Φθινοπωρινὲς Ἄρπες» αἱ δημοσιευθεῖσαι εἰς τὴν α'Ἑστίαν» ἔκαμαν νὰ ἀγαπηθῇ τόσον ὁ γλυκὺς ψάλτης τῆς καρδιᾶς καὶ τῆς 'Αγάπης.]

ΑΠΟ ΤΟΥΣ "ΜΑΓΝΗΤΕΣ,,

ΣΤΗΝ ΑΒΥΣΣΟ!...

Τὸ πειὸ γλυκύτερο ὄνειρο
Στὴν Ἄβυσσο ἔχει πέσει,
Τὸ πειὸ γλυκύτερο ὄνειρο
Στὰ βάθη ἔχει χαθεῖ!
Κῦμα πλατύ, στὰ στήθη μου
Δὲν μπόρειε νὰ χωρέσῃ,
Οὔτε στὸ στίχο εἰμπόρειε
Κλεισμένο νὰ σταθῇ!...

Κι' ἔφυγε! Σὰν λευκὸς ἀχνὸς
'Από μιὰ λίμνη ἐπάνω,
Σὰν κύκνου στερνολάλημα,
Σὰν ἅρπας στεναγμός!
Μοῖρα κακιά! Δὲ μοῦγραφες
Μαζί του νὰ πεθάνω,
Παρὰ ποῦ ἡ πίκρα μ' ἔζωσε
Καὶ λυώνει με ὁ καημός!...

Σαλεύει τώρα ἕνα κορμὶ
(Σὰν μαῦρο κυπαρίσσι
Στὰ ἐρημικὰ χαλάσματα
'Ενὸς μοναστηριοῦ)
'Αναζητῶντας τὸ ὄνειρο
Ποῦ ἔχει χαθεῖ καὶ σβύσει
Στοὺς ἥσκιους ποῦ διαβαίνουνε
Τριγύρω καὶ παντοῦ!...

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΕΣ ΑΡΠΕΣ

ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΠΟΥ ΠΕΘΑΙΝΕΙ Ο ΗΛΙΟΣ

Μοῦ ἔχει στενέψει τὴν καρδιὰ
Κάποιο κρυφὸ μαράζι,
Εἶμαι τὸ ἀηδόνι ποὺ ἔχασε
Τὸν πρῶτό του σκοπό,
Κι' ἔπαψε πλέον ἡ Λύρα μου
Νὰ κρυφανατριχιάζῃ
'Από τὰ ρίγη τοῦ Ἔρωτα·
Δὲν ψάλλει τὸ «'Α γ α π ῶ Ι»

Κι' ἂν κάποτε τὰ δάχτυλα,
Χλωμα κι' ἀποσταμένα,
Στὰ βράδυα τοῦ Μαγιάπριλου
Πλανιόνται στῆς χορδές,
Κάποιο βαθὺ ἀναστέναγμα
Σκορποῦν ἀπηλπισμένα,
Σκορποῦν κάποιες παράτονες
Κ' ἐξωτικὲς φωνές!...

Γλυκειά μου Λύρα! μοῦρχεται
Μαζί Σου νὰ πεθάνω!
Νὰ πάρω σὲ στὸν ὦμό μου,
Νὰ σχίσω τὰ βουνά,
Καὶ κάποιο δεῖλι ρόδινο
Νὰ 'ρθῶ στὴ χώρα ἐπάνω
Ποῦ σβυοῦν τὰ ὡραῖα λυκόφωτα
Ποῦ ὁ ἥλιος ξεψυχᾷ...

Σὲ μιὰν ἰτιὰ λευκόφυλλη
Μὲ τὰ κλαδιὰ γερμένα
Νὰ σὲ κρεμάσω, ὦ Λύρα μου
'Αγάπη μου παλιά,
Κι' ἐνῶ θὰ κλαίς στὸν ἄνεμο
Πικρὰ κι' ἀπελπισμένα,
Νὰ γείρω, ἐκεῖ, παράμερα
Νὰ μὴν ξυπνήσω πειά!...

Θρασ. Ζωϊόπουλος

Μὴ πρὸς Θεοῦ, διορίσητε αὐτὸν εἰς ὑπόθεσίν τινα ὑμῶν δικαστήν. Ἐν καὶ μόνον δάκρυ δὲν θὰ ἐχύνετο ματαίως ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἐὰν μάλιστα τοῦτο ἐτύγχανε πίπτον ἀπὸ τῶν γλαυκῶν ὀφθαλμῶν ἀγγελομόρφου τινὸς νηρηίδος. Οἱ νόμοι τότε θὰ εἶχον εἰς τὰ ὄμματ' αὐτοῦ συχνότερα ἄδικον, ἢ ὅ,τι ὁ ἔνοχος. Δὲν θὰ σᾶς ἦτο καὶ διὰ τοῦτο, εὔκολον ὅμως, τὸ νὰ τὸν κατατάξητε εἰς τὸν κατάλογον τῶν 'Αγίων, διότι ἀνίκανος εἰς τὸ νὰ πράξῃ μέγά τι κακόν, εἶναι ὡσαύτως ἀνίκανος καὶ εἰς τὸ νὰ πράξῃ μέγα τι ἀγαθόν.

Καὶ εἰς τὰ ἐλαττώματά του ἀκόμη θ' ἀπαντήσητε ἀγαθότητα. Οὕτω, ἐν τῇ ἐλευθεριότητι περὶ τὸ δαπανᾶν, θὰ ἀνεύρητε αὐτόν, ὀλίγον φροντίζοντα διὰ τὰ ὑπέρογκα χρέη του, ἀλλ'ἐπιδαψιλεύοντα ὅμως τὰς εὐεργεσίας εἰς τοὺς ὁμοίους του, τοὺς ὁποίους ἀγαπᾷ πολὺ περισσότερον ἢ ὅσον τὴν δικαιοσύνην. 'Αποφεύγων τὰς μελαγχολικὰς σκέψεις, οὐδόλως μεριμνᾷ περὶ τῆς πληρωμῆς τῶν χρεῶν αὐτοῦ. Προκειμένου δὲ νὰ διέλθῃ ἡμέρας τινὰς, ἐν διαχύσει ψυχῆς, οὐδόλως φείδεται τῆς φιλοτιμίας αὐτοῦ καὶ τοῦ μέλλοντος. Καὶ κατὰ τοῦτο καὶ οἱ λοιποὶ ἡμεῖς σύμφωνοι μὲ ὅ,τι ὁ ἴδιος πράττει εἰς ἑαυτόν, θὰ ἠναγκαζώμεθα νὰ τῷ ἀρνηθῶμεν ἐπὶ τέλους, τὴν ὑπόληψιν, νὰ σκεφθῶμεν δὲ πῶς θὰ ἠδυνάμεθα νὰ προφυλαχθῶμεν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς τὸ νὰ λάβῃ οἰκειότητα μεθ' ἡμῶν, ἣν βεβαίως θὰ κατεχρᾶτο.

ΙΑ΄

Ὑπάρχει τέλος καὶ ἕτερος χαρακτὴρ ὁ **φλεγ**

ματικός.

Εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦτον οὐδὲ ἴχνος ἀνευρίσκει τις αἰσθήματός τινος εὐγενοῦς οἱουδήποτε. Αἱ πηγαί, ἀφ' ὧν ἀρύεται ὁ φλεγματικὸς τὸν τρόπον τοῦ αἰσθάνεσθαι τὸ **καλὸν** καὶ τὸ **ὑψηλόν,** εἶναι ἀφ' ἑνὸς τὸ **συμφέρον** καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ **ἀσέλγεια.**

Λατρεύει ὁ φλεγματικὸς τὸ συμφέρον καὶ μόνον τὸ συμφέρον καὶ εἶναι ἀσελγὴς ὡς τὸ κτῆνος.

Ἡ κρᾶσις αὕτη φαίνεται ἀπορφανισθεῖσα οἱουδήποτε αἰσθήματος εὐγενοῦς.

Ὁ φλεγματικὸς εἶναι ὅ,τι ὁ χολερικός, ὅταν ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τούτου, τὸν ἐωσφορικὸν τύφον, ὅστις ἀποβαίνει τὸ ἐλατήριον, ἐν τούτοις, δι' οὗ ἀγαθοεργεῖ αὐτὸς ὅπως δήποτε.

Εἶναι μέγας ἐγωιστὴς χωρὶς κατ'οὐδένα τρόπον νὰ ἦναι φιλόδοξος.

Εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ὅ,τι εἶναι συμφέρον τοῦτο φαίνεται μόνον καὶ ἀγαθόν. Ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀγάπη, ἡ φιλανθρωπία, τὸ αἴσθημα τῆς φιλίας, τῆς φιλοπατρίας, δι' αὐτόν, οὐ μόνον εἶναι λέξεις κεναὶ σημασίας, ἀλλὰ καὶ χλευάζει καὶ καταδιώκει καὶ συκοφαντεῖ αὐτάς, ὅταν, οὕτω πράττων, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ συμφέρον. Ἐὰν ἡ πατρίς, τὸ ἔθνος, ἀνθρωπότης ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ, οὐ μόνον κηρύττει ὅτι εἶναι ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, ἄπατρις, ἀλλὰ καὶ τὸν ὅλον αὐτοῦ θησαυρὸν μεταποιεῖ εἰς ἄλυσιν μακρὰν καὶ βαρεῖαν, ὅπως τὴν ἐπιθέσῃ ἐπὶ τοῦ πληγωμένου τραχήλου των, ὅταν, ὡς ἐκ τούτου, θὰ εἶχε νὰ ἐλπίσῃ συμφέρον.

Τοιαύτη κτηνώδης κατάστασις, ἀπόσβεσις καὶ ἀπολίθωσις παντὸς εὐγενοῦς ἀνθρωπίνου αἰσθήματος, ὅλως ἀντικοινωνική, ἀντεθνική, ἀπάνθρωπος καὶ ἀντιχριστιανικὴ εἶναι τὸ ἐπὶ τέλους ἀπαύγασμα τῆς μανιώδους ἐκείνης περιφιλαυτίας. Οὔτε ἡ ἑλληνικὴ ἀρχαιότης, οὔτε ὁ νεώτερος χριστιανικὸς ἑλληνισμὸς χορηγοῦσιν ἡμῖν παραδείγματα τοιαύτης ἐλεεινότητος. Ἀπ' ἐναντίας αἱ σελίδες τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀφθονοῦσι χαρακτήρων ὅλως ἀντιθέτων, ἀπαραδειγματίστου ἀφοσιώσεως καὶ θυσίας. Ἀρκεῖ ν' ἀνακαλέσωμεν εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν ἐκ τῶν πολλῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος τὸ μεγαλοφυὲς ἐκεῖνο πρόσωπον, οὗ ὁ βίος, καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις, ὑπῆρξε τύπος καὶ παράδειγμα ἀρετῶν, εἰκὼν ζῶσα τῆς ἀρετῆς εὐσεβὴς καὶ γλυκεῖα, ὅπερ τέλος ἐχρημάτισεν ὁ πρῶτος ἥρως, ὁ πρῶτος μάρτυς τοῦ πνευματικοῦ, τοῦ ἰδανικοῦ κόσμου, καταστὰν τούτου ἕνεκεν μεγάλης σημασίας ἱστορικῆς πρόσωπον, ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀνάπτυξιν. Διὰ τῆς ἀφοσιώσεως αὐτοῦ εἰς τὴν διάδοσιν τῆς ἰδέας αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ τραγικοῦ του θανάτου, κατεστρεψε τὴν πολυθεΐαν, ἀνύψωσε τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἰς ὁρίζοντα καθαρώτερον, ἔδωκεν αὐτῷ νέαν διεύθυνσιν, προπτοίμασε φιλοσοφικῶς τὸν χριστιανισμὸν καὶ ἐπετάχυνε τοῦ Γολγοθᾶ τὴν θυσίαν, τὴν ἐπενεγκοῦσαν τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Τὸ μέγα τοῦτο πρόσωπον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐστὶν ὁ Σωκράτης, ὅστις μεθ' ὅλης τῆς ἀταραξίας καὶ τῆς ἱλαρότητος τῆς ψυχῆς, ἔπιε τὸ κώνιον, ἐθανατώθη, πρὸς διάδοσιν ἀληθεστέρας περὶ Θεοῦ ἰδέας. Παραλείπω δὲ τὰς μυριάδας τῶν Ἑλλήνων ὅσοι μετ' οὐ πολὺ ἀσπασθέντες καὶ ἐνστερνισθέντες οἱ πρῶτοι τὸ δόγμα καὶ τὴν ἀλήθειαν τσῦ Σωτῆρος πρὰς διάδοσιν καὶ κραταίωσιν τῶν πεποιθήσεων καὶ τῶν ἰδεῶν αὐτῶν, ὑπέστησαν τοῦ μαρτυρίου τὸν θάνατον, ἀνορθώσαντες καὶ ἀναστήσαντες, οὕτω, τὴν ὅλην ἀνθρωπότητα, ὑπενθυμίζω μόνον τὰς ἐπὶ τῶν νεωτέρων χρόνων γενομένας μεγάλας θυσίας. Ἡ ἔξοχος καὶ ἀνήκουστος ἐκείνη φιλοπατρία εἶναί τι **ὑψηλόν,** ἐμποιεῖ δὲ ἔκπληξιν καὶ θαυμασμόν.

(Ἀκολουθεῖ) *Α. ΔΑΛΛΑΠΟΡΤΑΣ*

ΗΞΕΝΗΤΕΙΑ

Ὅποιος δὲν ἐδοκίμασε
καϋμὸ στὰ ξένα μέρη,
Πατρίδ' ἀκόμη τί θὰ πῇ
καλὰ-καλὰ δὲν ἤξερει.

Ἔχασα τὴ μανοῦλά μου,
ξάφνου ἐγὼ στὰ ξένα·
Καὶ δάκρυ, εἰς τὴν ξενητειά,
δὲν εἶδ' ἀπὸ κανένα.

Ὁ ξένος σὲ παρηγορεῖ,
κ'ὑπομονὴ, σοῦ λέει.
Ἀλλὰ μαζί σου δὲν μπορεῖ
νὰ κάθεται νὰ κλαίῃ.

Εἶν' ἀσπλαγχνα· εἶν' ἔρημα·
κρύα τὰ ξένα μέρη.
Εἶν' ἄχαρο· εἶναι φωτιὰ
στὴν ξενητειὰ τ' ἀέρι.

Δικὸς δὲν εἶναι νὰ πονῇ
νὰ τρέξῃ νὰ σὲ σώσῃ.
Παρηγοριὰ στὴν ξενητειὰ
ποιὸς νἄρτῃ νὰ σοῦ δώσῃ;

Παρθένα Παναγιά μου,
στὸ ἥμερο τὸ κλῖμα,
Εἰς τ' ἅγια τὰ χώματα,
Ἐκεῖ 'γὼ νὰ πεθάνω.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα μου γελᾷ
ὁ οὐρανὸς ἐπάνω·
Εἶναι θαρρεῖς πλειὸ ἄγριο
στὴν ξενητειὰ τὸ μνῆμα.

Ὦ νἄμουν κύκνος νὰ πετῶ,
νἀρχόμουν στὴν Ἀθήνα·
Νὰ 'δῶ τὸ φύλλο τῆς ἐλῆᾶς
νὰ τὸ γλυκοφιλήσω·

Νὰ 'δῶ τὸν Παρθενῶνά μας·
νὰ 'δῶ τὴ Σαλαμῖνα·
Στὸ ἄρωμα τῆς λεμονιᾶς
και τῆς κιτριᾶς νὰ ζήσω.

Ἀδαμαντία Ἀπέρη

τὸ γένος Δαλλαπόρτα

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΦΥΪΑΙ

Νὰ μὲ συγχωρήσουν οἱ διηγηματογράφοι μας ποῦ δὲν πέρνω κ' ἐγώ, καθὼς εἶναι συνήθεια, θέμα ἀπὸ τὴν τὴν ἐξοχικὴν καὶ τὴν ἀγροτικὴν ζωήν, θέμα ποῦ νὰ μυρίζῃ θυμάρι καὶ νἄχῃ μέσα του τὴν ἀπαραίτητο φουστανέλλα καὶ νὰ ὁμιλῇ γιὰ τροκάνια, βεδοῦρες καὶ καρδάρες, στάνες κλπ. παρόμοια. Ὁμολογῶ πῶς δὲν μ' ἀρέσουν καὶ πολὺ αὐτὲς οἱ ρωμάντζες. Ὄχι ὅμως ὅτι, καὶ τὶς καταφρονῶ. Μ' ἐνδιαφέρει περισσότερον ἡ πόλις, ἡ ἀγορά,καθὼς θὰ ἔλεγεν ὑπεριδεολόγος ποιητὴς μὲ ἀπέχθειαν. Διότι ἀπὸ τὴν ἀγορὰν θὰ προμηθευθῶ τὴν καθημερινήν μου τροφὴν καὶ εἰς πόλιν δυστυχῶς πάντα ζῶ. Μὲ τὰς ἀποκέντρους ποιητικὰς ἰδέας εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ ζῇ ὁ πολίτης εἰς ἐποχὴν βουτυγμένην καθαυτὸ εἰς τὴν πεζότητα καὶ τὸν ὑλισμόν.

Ἀλλ' ἀκόμα μοῦ φαίνεται ἐκζήτησις καὶ ματαιοπονία ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συμβαίνει εἰς μερικοὺς τῶν γραφόντων μας, τὸ ν' ἀπομιμοῦνται π.χ. τὰ κλέφτικά μας τραγούδια, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι συνεχίζουν τὸ ἔργον. Δὲν διαφέρουν αὐτοὶ καθόλου μ' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μὲ παιδικὴν ἀφέλειαν πιστεύουν εἰς τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ ἀρχαίου ἐνδύματος καὶ ρητορεύουν ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ των καὶ συλλόγους καταρτίζουν, καὶ πολλὰς κυρίας ἐμβάλλουν εἰς πειρασμόν.

Παρ' ὀλίγον νὰ λησμονήσω τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον τώρα γράφω. Δὲν πρόκειται βεβαίως περὶ κριτικῶν παρατηρήσεων, ἀλλὰ περὶ μικρᾶς χαρακτηριστικῆς διηγήσεως. Διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ ἐκταθῶ εἰς θεωρίας περιορίζομαι νὰ προσθέσω ἀκόμα ὅτι, τὸ θέμα κυρίως τὸν συγγραφέα δὲν ἐνδιαφέρει τόσον ὅσον ἡ ἔκφρασις καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον τὸ ἀντιλαμβάνεται καὶ τὸ πραγματεύεται, εἰς ταῦτα ἔγκειται, ὅπως ἀποβῇ τοῦτο πεζὸν ἢ ποιητικόν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν τὴν ὁποίαν θὰ δυνηθῇ νὰ ἐγκλείσῃ.

Ἂς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὴν διήγησίν μας ἡ ὁποία ἂν δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, ἐλπίζομεν ὅτι εἶναι χαρακτηριστικὴ διὰ τὴν ἐποχήν μας καὶ ἰδίως διὰ τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας.

Χωρὶς νὰ θέλω, κατ' ἀνάγκην, θὰ γίνω τώρα ρωμαντικὸς καὶ θὰ σᾶς ὁδηγήσω ὅπως παρακολουθήσητε τὴν διήγησίν μου, χωρὶς νὰ κουρασθῆτε, εἰς τόπον ἀπολαυστικὸν καὶ ἀναπαυτικὸν καὶ εἶναι αὐτὸς τὸ καφφενεῖον. Προκειμένου περὶ καφφενείου, ὡς κλασικῆς ρωμάντζας εἰμπορεῖ νὰ μὴ τὸ παραδεχθῶσιν οἱ βάρβαροι, πᾶντες οἱ μὴ Ἕλληνες, οὐχὶ ὅμως καὶ αὐτοὶ οἱ γαλαζοαίματοι καὶ προνομιοῦχοι, οἱ ὁποῖοι τὸν ὡραιότερον καὶ περισσότερον καιρόν τους διέρχονται εἰς τὰ καφφενεῖα κ' ἐκεῖ χειραφετοῦνται κ' ἐκεῖθεν ἐξέρχονται ρήτορες, συζητηταί, παντογνῶσται.

Ἡ σκηνὴ τὴν ὁποίαν θὰ σᾶς παρουσιάσω λαμβάνει χώραν εἰς ἓν ἐπαρχιακὸν καφφενεῖον ἐν Ναυπλίῳ.

Δὲν θὰ σᾶς κουράσω μὲ ἀτελειώτους περιγραφὰς τῶν σκηνῶν ὡς κάμνουν ὅλοι οἱ νεώτεροι σχεδὸν συγγραφεῖς, εἶμαι κ' ἐγὼ Ἕλλην καὶ, τοῦ Ἕλληνος ὁ τράχηλος κ.λ. ὡς φίλος καὶ θαυμαστὴς τῶν κλασικῶν μας συγγραφέων θὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οὐσίαν τοὺς λόγους καὶ λεπτομερεῖς τ'ἀφορῶντα τὴν διήγησίν μου. Ἄλλως εἶναι καὶ περιττὸν νὰ περιγράψω καφφενεῖον δι' Ἕλληνας ἀναγνώστας, διότι εἶναι εὐκολώτερον νὰ εὕρῃ κανεὶς *ἄσπρην μύγαν* παρὰ Ρωμηὸν μὴ γνωρίζοντα λεπτομερῶς τὰ πλεῖστα καφφενεῖα τῆς πόλεως ἢ τοῦ χωρίου εἰς τὸ ὁποῖον ζῇ καὶ κατοικεῖ.

Μεταξὺ τῶν εἰς τὸ καφφενεῖον εὑρισκομένων ὑπῆρχεν ὅμιλος νέων. ὅστις εἶχεν περιστοιχήσῃ γνωστὸν λογογράφον, τὸν Ἀλέξανδρον. Ἡ συζήτησίς των ἦτο ζωηρὰ καὶ ἐπροκάλει ἐνίοτε μάλιστα καὶ τὰ βλέμματα καὶ τὴν προσοχὴν τῶν παρακαθημένων.

— Δὲν ἤθελα τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ μὲ κάμουν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν δύο μῆνας μόνον. . . .

Ἦτο ἕνας ἀπόστρατος μὲ ἀρημανείους μύστακας προστεθεὶς μόλις πρὸ ὀλίγου εἰς τὸν ὅμιλον τῶν νέων καὶ ὅστις σὰν ξεψυχισμένος γιὰ συζήτησιν εἶχε ριφθῆ μὲ τὰ μοῦτρα καὶ μὲ ὅλην τὴν ἔντασιν τῶν πνευμόνων του.

— Ἂν ἤμουν ὑπουργὸς τῆς Παιδείας θὰ ἔκαμα ἐκπαίδευσιν, θὰ ἔκαμα . . .

Θὰ ἔκαμα καὶ θὰ ἔκαμα καὶ ὁ λόγος του ἕνα ὁλόκληρο ἀτελείωτο κορδόνι ἀπὸ θὰ *ἔκαμα*, ἑνὸς ἄλλου δασκάλου παυσανίου ἤδη.

— Ὁ τύπος, βρὲ ἀδελφέ, φταίει ὁ τύπος. Δὲν ἔχομεν τύπον.

Ἔλεγεν εἰς πρώην διευθυντὴς ἐφημερίδος.

Καὶ ἡ συζήτησις ἀπὸ πολιτική, στρατιωτική. κοινωνική, θρησκευτική, ἐπιστημονικὴ καὶ ἱστορική, νάσου, τώρα μετεβλήθη εἰς φιλολογικήν. Ἐδῶ εἶχε μέγα κύρος ὁ λόγος τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡς λογογράφου, ποιητοῦ κλπ.

— Ἐγὼ ἐργάζομαι τόρα τόσα χρόνια. Ἂν ἤμουν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἢ τὴν Ἀμερικὴν θὰ εἶχα ἑκατομμύρια καὶ ἡ δόξα μου θὰ πλημμυροῦσε τὸν κόσμον. Ἐδῶ τί ἐκέρδισα στὴν Ἑλλάδα; Βγαίνει ὁ Α. βγαίνει ὁ Β, καὶ σὲ κουρελιάζει, βγαίνει ὁ Γ. καὶ σὲ ποδοπατεῖ. Ἐγὼ ποῦ ἔγραψα. . . . Ἐγὼ ποῦ . . .

Καὶ ὁ λόγος του ἐξακολουθῆ φλογερὸς ὅλο μὲ ἐγὼ κ' ἐγώ, ἐγὼ τοῦτο, ἐγὼ ἐκεῖνο, μέχρι τοῦ σημείου ποῦ νὰ βαρεθοῦν οἱ ἀκούοντες καὶ ν' ἀρχίζουν ἄλλας ὁμιλίας χαμηλοφώνως μεταξύ των, ἐκτὸς δύο ὁλωσδιόλου παιδαρίων, οἱ ὁποῖοι μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα ἀπεθαύμαζον τὸν λέγοντα.

Αἴφνης εἰς τὸ μικρὸν καφφενεῖον εἰσέρχεται ὁ γραμματικομιστὴς καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν χειρονομοῦντα ἀκόμα Ἀλέξανδρον.

— Ἕνα γράμμα συστημένον ἔχετε κὺρ Ἀλέξανδρε.

Ἡ ἐπιστολὴ ἐδόθη καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὑπὸ τὰ βλέμματα τῶν φίλων του τὴν ἀπεσφράγισε.

— Ἄ, παράδες, παράδες!

Ἐφώναξεν ὁ ἕνας ἅμα εἶδεν ὅτι ἐπρόβαλε διὰ μέσου τοῦ φακέλου δέσμη καινουργῶν χαρτονομισμάτων. Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸ φῶς τῆς ἄνωθέν του λάμπας ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν ἀλλ' ἔγεινε ὠχρὸς κ' ἐφάνη πολὺ ἐξοργισθεὶς ἀπὸ τὰ γραφόμενα. Τὸ ἀντελήφθησαν οἱ φίλοι του καὶ ἄρχισαν νὰ τὸν ἐρωτοῦν.

— Τί συμβαίνει;

— Τί τρέχει, τί ἔπαθες;

Ὁ Ἀλέξανδρος ἠρνήθη ἀπολύτως νὰ τοὺς εἴπῃ τι. Ἐζήτησε συγγνώμην τοὺς ἐκαλονύχτισε κ' ἔφυγε σχεδὸν βλασφημῶν.

— Νὰ δὰ ἡ ὥρα νὰ λαμβάνῃ χρήματα καὶ νὰ θυμώνῃ.

Εἶπεν ὁ *μοχθηρὸς* τῆς παρέας, ὅπως τὸν ἀπεκάλουν οἱ φίλοι. Ἦτο νέος εὐφυὴς ὁ ὁποῖος ἐσχετίζετο τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τοὺς θαυμαστὰς τούτου μόνον καὶ μόνον ὅπως διασκεδάζῃ εἰρωνευόμενος αἰωνίως αὐτούς, μὴ ἔχων ὅμως καὶ ἀντιπαθείας ἐκ μέρους αὐτῶν, διότι οὔτε τὸν ποιητὴν οὔτε τὸν δημοσιογράφον οὔτε τὸν ρήτορα

οὔτε τὸν διηγηματογράφον ἐπιτηδεύετο ἢ ἐφιλοδόξει.

Μετὰ τὰς ὀλίγας αὐτὰς λέξεις ὁ *μοχθηρὸς* ἔσκυψε κ' ἔλαβε τὸν πρὸ τῶν ποδῶν του ἀπορριφθέντα φάκελον τῆς συστημένης ἐπιστολῆς τοῦ 'Αλεξάνδρου καὶ ἀνέγνωσε μεγαλοφώνως εἰς τοὺς λοιποὺς τὴν ἔντυπον ἐπικεφαλίδα τοῦ φακέλου :

'Ημερολόγιον τοῦ 1902 ἐκδιδόμενον ὑπὸ Δ. Ι.

'Ολόκληρος ὁ ὅμιλος εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν ἄνω γραμμῶν συνεκινήθη καὶ ὅλοι ἐζήτουν νὰ ἐξακριβώσουν τὸ ἀληθὲς τῆς ἐπικεφαλίδος φοβούμενοι μήπως τοῦτο ἦτο ἀστειότης τοῦ *μοχθηροῦ*. Καὶ ὅταν ἐβεβαιώθησαν ἐπειδὴ σπουδαίως ἐνδιεφέροντο περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἄνω ἡμερολογίου ἀπεφάσισαν ὅπως ἕκαστος ἐξ αὐτῶν γράψῃ εἰς τὸν ἐν 'Αθήναις ἐκδότην του ζητῶν πληροφορίας περὶ τούτου. Ἕκαστος τούτων εἶχεν ἀποστείλη κἄτι πρὸς δημοσίευσιν, οἱ περισσότεροι τῇ μεσολαβήσει τοῦ 'Αλεξάνδρου διὰ τοῦτο καὶ τόσον ἐνδιεφέροντο.

Καὶ ὁ *μοχθηρὸς* παρατηρῶν τὴν συγκίνησίν των ἐπρόσθεσεν εἰρωνικώτατα·

— Κάποιο παιγνίδι μοῦ μυρίζεται, βρὲ παιδιὰ μὲ αὐτὸν τὸν κύριον ἐκδότην σας καὶ βάλλω στοίχημα.

('Ακολουθεῖ τὸ τέλος)

Ο ΜΩΑΜΕΘ

'Από τῆς κλήσεως τοῦ Μωάμεθ μέχρι τῆς φυγῆς.

(612—622)

'Εν τῇ περιόδῳ ταύτῃ ὁ Προφήτης διαμένων ἐν Μέκκᾳ προσείλκυσεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὀπαδούς τινος. Πρῶτοι δ' αὐτοῦ πιστοὶ «mou minoum» ὑπῆρξαν Khadidja ἡ σύζυγός του, ὁ 'Αλῆς, ἐξάδελφός του καὶ μέλλων γαμβρός, ὁ Ζαΐδ, υἱὸς τοῦ Haritha, ὁ ἀπελεύθερός του καὶ θετὸς υἱὸς τέλος δὲ ὁ εὐγενὴς καὶ ἄξιος 'Αβου-Βέκρ, ὁ μέλλων πενθερός του (1) καὶ πρῶτος διάδοχος.

Ὅτε ὅμως ἐδοκίμασε νὰ διαδώσῃ τὴν θεμελιώδη διδασκαλίαν τοῦ Κορανίου, τοὐτέστι τοῦ μόνου θεοῦ,, ἀλλ' ἤτις ἐσάλευε τὴν ἐπίσημον εἰδωλολατρείαν, ἀπήντησε ζωηρὰν ἀντίστασιν καὶ ὑπέστη ἀπείρους λύπας καὶ ὕβρεις, παρ' ὀλίγον δὲ νὰ καταστραφῇ, ἂν δὲν ἐτύγχανε τῆς προστασίας τοῦ θείου του 'Αμπού-Ταλίβ. (2)

Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καταδιωχθέντες ἐζήτησαν καταφύγιον εἰς 'Αβυσσηνίαν. Οὐχ ἧττον ὅμως παρ' ὅλας τὰς στεροχωρίας καὶ προσκόμματα ταῦτα ὁ Μωάμεθ ἀποκτᾷ ἱκανοὺς ὀπαδούς, καὶ ἐνθέρμους ζηλωτὰς τῆς νέας διδασκαλίας. Τὸ εὐτυχέστερον δὲ γεγονὸς διὰ τὴν εὐόδωσιν τοῦ 'Ισλὰμ, ὑπῆρξεν ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ ἀγρίου 'Ομάρ, ὅστις, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἀνεδείχθη θερμὸς ὑπέρμαχος τῆς νέας θρησκείας, τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καθ' ἣν τὸ ξίφος ἔχων εἰς τὰς χεῖρας, ἤθελε νὰ φονεύσῃ τὴν ἀδελφήν του καὶ τὸν γυναικάδελφον του, κρυφίους ὀπαδοὺς τοῦ Προφήτου.

Ὁ σύγχρονος ὅμως σχεδὸν θάνατος τοῦ 'Αμπού-Ταλὶβ καὶ τῆς Khadidja, ὑπῆρξεν διὰ τὸν Μωάμεθ ἀφετηρία νέων δυσκολιῶν, ὅστις σκέπτεται πλέον νὰ ζητήσῃ ὑποστήριξιν ἐκτὸς τῆς γενετείρας αὐτοῦ πατρίδος. Χάρις εἰς τὴν ἀποδημίαν (χατζιλίκι), ἥτις κατ' ἔτος ὁδηγεῖ πλείστους προσκυνητὰς εἰς τὴν Μέκκαν, κατώρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ ἐνθέρμους ὀπαδοὺς μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως, γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ὑαθρίβ. Περὶ τὸ 621, δώδεκα ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ λόφου 'Ακαβά, παρὰ τὴν Μέκκαν ὁρκίσθησαν εὐπείθειαν εἰς τὸν Προφήτην καὶ πίστιν εἰς τὴν νέαν θρησκείαν. Εἷς δὲ ἱεροκήρυξ ὁ Μοσσάβ, τὸν ὁποῖον ὁ Μωάμεθ ὥρισεν αὐτοῖς κατώρθωσε διὰ τοῦ ὑπερβολικοῦ αὐτοῦ ζήλου καὶ τῆς εὐγλωττιας νὰ διαδώσῃ τὸν 'Ισλαμισμὸν εἰς Ὑαθρίβ, ὥστε τὸ ἀκόλουθον ἔτος 75 κάτοικαι αὐτῆς ἠνώθησαν μετὰ τοῦ Προφήτου διὰ νέου ὅρκου ἐπὶ τοῦ λόφου 'Ακαβά.

Ἐλπίζων ἔκτοτν νὰ εὕρῃ προστάτας δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τοὺς περὶ ἑαυτόν, ὑποχρεοῖ τοὺς ὀπαδούς του νὰ ἀπέλθωσιν εἰς Ὑαθρίβ. 'Απειληθεὶς ὅμως ὑπό τινος συνωμοσίας τῶν Κοραϊχιτῶν, ἔφυγε μετὰ τοῦ 'Αμποῦ-Βέκρ, καὶ ἦλθεν εἰς Ὑαθρίβ, μόλις περὶ τὸ τέλος τοῦ θέρους τοῦ 622. (3) Τοῦτο τὸ ἔτος 622 (4) διακριθὲν διὰ τῆς φυγῆς «hidjrah, ἢ hedjrah» τῆς Μέκκας, 17 ἔτη ἀργότερον ἀπέβη ἡ ἀρχὴ τῆς νέας χρονολογίας (5). Ἡ πόλις τῆς Ὑαθρίβ, ἀπώλεσεν ἔκτοτε τὸ ὄνομά της μετωνομασθείσης Μεδινὲτ-ἀλ-Νάπη=πόλις τοῦ Προφήτου ἢ ἁπλῶς 'Ελ-Μεδίνα.=Ἡ πόλις. (6)

('Ακολουθεῖ) **Α. Θ. Σ.**

(1) 'Εν τῇ «Bibliotheque orientiale» τοῦ Herbelot, ἀναγινώσκομεν: «Τὸ ἐπώνυμον τοῦ 'Αμπού-Βέκρ, τὸ ὁποῖον σημαίνει πατὴρ τῆς παρθένου, τῷ ἐδόθη ἕνεκα τῆς κόρης αὐτοῦ 'Αϊσέ, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ μόνη μεταξὺ τῶν γυναικῶν τοῦ Μωάμεθ, ἡ συζευχθεῖσα μετ' αὐτοῦ κόρη ἔτι οὖσα Διότι πᾶσαι αἱ λοιπαὶ προηγουμένως ἦσαν ἄλλων σύζυγοι. (Ἔκδ. τοῦ 1781, Τόμ. Ι, σελ. 119). Τὰ τελευταῖα ταῦτα γεγονότα εἶνε ἀκριβῆ. 'Αλλ' οὐδὲν εἶναι ἧττον ὀρθὸν τῆς παραδόσεως τοῦ 'Αμπού-Βὲκρ ὡς «Πατρὸς τῆς παρθένου». Ἡ παρθένος ἐν τῇ 'Αραβικῇ λέγεται Βίκρ, καὶ ὁ πατὴρ τῆς παρθένου 'Αμπού-λ'-Βίρκ, καὶ ὄχι 'Αμπού-Βάκρ. Τὸ ὄνομα τοῦ Βάκρ, λίαν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἄραψι, φαίνεται ὑπάρξαν ὄνομα ἀδελφοῦ τινος τῆς 'Αϊσέ, ὁπόθεν ὁ πατήρ, κατὰ δὲ ἀραβικὴν συνήθειαν ἀρκετὰ ἐν χρήσει, ἔλαβε παρὰ τῶν φίλων του τὴν ὀνομασίαν (καλουμένην κούνια ὑπὸ τῶν 'Αράβων) τοῦ 'Αμπού-Βὰκρ=«Πατὴρ τοῦ Βάκρ». Τοιουτοτρόπως ὁ Μωάμεθ γενόμενος πατὴρ τοῦ 'Αλ Κασήμ, ἐχαρακτηρίσθη διὰ τοῦ ὀνόματος «κούνια» 'Αμπού-λ-Κασήμ.

(2) Ἄλλος αὐτοῦ θεῖος, ὁ 'Αμποὺ Λαχάβ, ἀπ' ἐναντίας ὑπῆρξεν εἷς τῶν κεκηρυγμένων αὐτοῦ πολεμίων.

(3) Κατὰ τὸν Causin de Perceval (Τόμ. ΙΙΙ, σελ. 10-20, τοῦτο συνέβη τὴν παρασκευὴν τῆς 2ας 'Ιουλίου. Ὁ Sprenger (ΙΙ σελ. 548) λέγει ὅτι ἔφθασεν εἰς Κοβά, προάστειον τῆς Ὑαθρίβ, τῇ 14 Σεπτεμβρίου περὶ τὴν μεσημβρίαν. Ὁ συγγραφεὺς τῆς ἀρχαιοτέρας περὶ τοῦ Προφήτου βιογραφίας, Ibn-'Ishah (μετάφρ. τοῦ Weil, τόμ. Ι, σελ. 309) λέγει: «Ὁ Μωάμεθ ἦλθεν εἰς Μεδινὰ (Ὑαθρὶβ) ἡμέραν δευτέραν, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἥλιος ἔκαιε καὶ ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν, ἀφοῦ 12 νύκτες τοῦ μηνὸς Ραμπῆ τοῦ πρώτου παρῆλθον»». Καὶ ὁ Ibn Michiàm προσθέτει : «Αὕτη εἶναι ἡ ἐπίσημος χρονολογία». Ὥστε ὁ πρῶτος Ραμπή, τοῦ ἔτους 622 ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν 13 Σεπτεμβρίου, ἡ δὲ εἴσοδός του εἰς Μεδίναν θὰ ἐγένετο τὴν 25 τοῦ αὐτοῦ μηνός.

(4) Τὸ ἔτος 622 εἶναι σπουδαῖον. Διότι εἶναι ἡ πρώτη ἀκριβὴς χρονολογία ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Μωάμεθ καὶ τοῦ 'Ισλαμισμοῦ. (Sprenger Ι, σελ. 349).

(5) Εἶναι ὁ καλίφης 'Ομάρ, ὅστις, λέγουσι, κατὰ τὸ ἔτος 659, 7 ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωάμεθ, διέταξε νὰ ὑπολογίζωσι τὸν χρόνον λαμβάνοντες ὡς ἀρχὴν τὸ ἔτος τῆς φυγῆς, ὁπόθεν ἡ χρονολογία τῆς 'Εγείρας, ἧς ἐξακολουθοῦσιν οἱ Μωαμεθανοὶ νὰ ποιῶνται χρῆσιν. (L. Ideler, Lehrbuh der chronologie, σελ. 402).

(6) Κατά τινα Τοῦρκον Γεωγράφον, «Μεδινὰ ἡ φωτοβολοῦσα», ἔχει 85 ὀνόματα. (Ἴδ. Noel Desurgers. Arabie σελ. 13).

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΙΣ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου)

Ἡ 'Ιφιγένεια ἀποκρίνεται· «ἤδ, ἣν ὁρᾷς σύ, μὴ λόγοις ἔκπλησσέ με»· στραφεῖσα δὲ πρὸς τὸν Πυλάδην ἐκφωνεῖ καὶ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς ἐπιστολῆς, «κόμισαί με ἐς Ἄργος, ὦ σύναιμε, πρὶν θανεῖν, ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς σφαγίων, ἐφ' οἷσιοι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω, ἢ σοῖς ἀραία δώμασιν γενήσομαι 'Ορέστα (θὰ καταρασθῶ τὸν οἶκόν σου) ». Ὁ 'Ορέστης ἔκπληκτος ἐρωτᾷ τὸν Πυλάδην ποῦ ἐπιδημοῦσιν, ἐκεῖνος δὲ ἀναφωνεῖ «*ὦ θεοί*». Ἡ 'Ιφιγένεια ἐκπλήττεται, ὅτι ὁ Πυλάδης ἀνακαλεῖ τοὺς θεοὺς εἰς πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουσιν αὐτὴν καὶ οὐχὶ ἐκεῖνον, καὶ ἐξακολουθεῖ τὴν συνέχειαν τῆς ἐπιστολῆς. «Λέγε ὅτι ἡ θεὰ Ἄρτεμις ἔσωσέ με ἀντιδοῦσα ἀντὶ ἐμοῦ ἔλαφον. ἣν ἔθυσε ἐμὸς πατήρ, νομίζων ὅτι ἐς ἡμᾶς ἔβαλε τὸ ὀξὺ φάσγανον· ἡ δὲ θεὰ κατῴκισέ με εἰς ταύτην τὴν γῆν». ταῦτα εἶνε, ἐπιφέρει, τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ γεγραμμένα. Ὁ Πυλάδης ἐν συγκινήσει λέγει, ὅτι δι' εὐκόλων ὅρκων περιέβαλεν αὐτὸν ἡ 'Ιφιγένεια καὶ ὅτι κάλλιστα ὤμοσεν, ἑπομένως δὲν θὰ φυλάξῃ πολὺν χρόνον τὴν ἐπιστολήν, τὸν δὲ ὅρκον τὸν ὁποῖον κατώμοσε θὰ φυλάξῃ· στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν 'Ορέστην ἀποδίδει τὴν ἐπιστολὴν τῆς ἀδελφῆς· οὗτος δὲ δεξάμενος αὐτὴν δὲν ἀναγινώσκει, ἀλλὰ προτιμῶν ν' ἀπολαύσῃ τὴν πραγματικὴν ἡδονὴν περιβάλλεται τὴν ἀδελφήν, καίπερ ἔτι δυσπιστοῦσαν. Ὁ χορὸς μέμφεται τὸν 'Ορέστην, διότι ἐπέθηκε χεῖρα εἰς τοὺς ἀθίκτους πέπλους τῆς προσπόλου τῆς θεᾶς, ὁ 'Ορέστης ὅμως παρακαλεῖ τὴν ἀδελφὴν νὰ μὴ ἀποστραφῇ τὸν ἀδελφόν, τὸν ὁποῖον οὐδέποτε ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ἴδῃ. Ἡ 'Ιφιγένεια δυσπιστεῖ καὶ ζητεῖ ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ 'Ορέστου, λέγουσα ὅτι οὗτος περιφέρεται ἐν Ἄργει καὶ Ναυπλίᾳ. Ὁ 'Ορέστης ὅμως ἀποκρίνεται «οὐκ ἔστ' ἐκεῖ σός. ὦ τάλαινα, σύγγονος». Ἡ 'Ιφιγένεια, ἵνα πεισθῇ ὅτι ὁ 'Ορέστης εἶνε υἱὸς τῆς Κλυταιμνήστρας καὶ τοῦ 'Αγαμέμνονος, ζητεῖ τεκμήριον τούτου, οὐχὶ ἐρωτῶσα αὐτὸν περὶ τῶν τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἀναμνήσεων αὐτοῦ περὶ τῶν μυστικῶν τῆς οἰκίας ἀνευρίσκουσα τὴν ἀλήθειαν. Ὁ 'Ορέστης ἐρωτᾷ τὴν 'Ιφιγένειαν, ἂν γινώσκῃ τὴν ἔριν τοῦ 'Ατρέως καὶ Θυέστου, ἣν αὐτὸς ἔμαθεν παρὰ τῆς Ἠλέκτρας. Ἤκουσα, λέγει ἡ 'Ιφιγένεια, ὅτι ἡ ἔρις αὕτη προῆλθεν ἕνεκα τῆς χρυσῆς ἀρνός. Τότε ὁ 'Ορέστης ἐρωτᾷ τὴν ἀδελφήν, ἂν ὕφηνε τὴν σκηνὴν ταύτην, ὡς καὶ τὴν τοῦ ἡλίου μετάστασιν, καὶ ἂν παρέλαβε παρὰ τῆς μητρός, ἀπερχομένη εἰς Αὐλίδα, ὕδωρ ἐξ ἱερᾶς πηγῆς τοῦ Ἄργους, ὅπερ ἔμελλε νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸ σύνηθες λουτρὸν τοῦ γάμου, καὶ ἂν ἔπεμψεν πρὸς τὴν μητέρα ἐξ Αὐλίδος τὴν κόμην αὐτῆς. Ταῦτα πάντα ὁμολογησάσης τῆς 'Ιφιγενείας, προστίθησιν ὁ 'Ορέστης, ὡς τεκμήριον καὶ ἄλλο, ὅπερ αὐτὸς εἶδε, δηλαδὴ τὴν λόγχην, δι' ἧς ἀπέκτεινεν ὁ Πέλοψ τὸν Οἰνόμαον, ἥτις ἐφυλάσσετο κεκρυμμένη ἐν τῷ θαλάμῳ ἐκείνης.

Ἡ 'Ιφιγένεια ἐκ τῶν τεκμηρίων τούτων πεισθεῖσα, ὅτι ὁ ξένος ἦτο ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς 'Ορέστης πίπτει συγκεκινημένη εἰ τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ ἀναφωνεῖ·—«ὦ φίλτατε»· οὕτω μόνον δύναμαι νὰ σὲ προσαγορεύσω. σὲ ἔχω, σὲ κρατῶ ἐλθόντα ἀπὸ τοῦ Ἄργους, τῆς πατρίδος. Καὶ ἐγώ, ἀπεκρίνατο ὁ 'Ορέστης, ἔχω σὲ τὴν θανοῦσαν, ὡς πιστεύεται, δάκρυ δὲ χαρᾶς καὶ γόος χαρμόσυνος νοτίζει τὸ σὸν βλέμμα, ὅπως καὶ τὸ ἐμόν. Ἡ 'Ιφιγένεια ἐξακολουθεῖ· ἔχω σέ, τὸν ὁποῖον τότε κατέλιπον βρέφος νεαρὸν ἐν ἀγκάλαις τῆς τροφοῦ· ὦ εὐτυχία εἰς ἐμέ, ἀνωτέρα παντὸς λόγου. Στρέψασα δὲ τὸν λόγον εἰς ἑαυτὴν ἀναφωνεῖ· «ψυχή, τί φῶ; ταῦτα μοὶ ἐπῆλθον θαυμάτων πέρα καὶ λόγου πρόσω». Ὁ 'Ορέστης εὔχεται τοῦ λοιποῦ νὰ εὐτυχῶσιν ὁμοῦ. Ἡ 'Ιφιγένεια λέγει πρὸς τὸν χορόν, ὅτι ἔλαβεν ἀπροσδόκητον ἡδονήν, φοβεῖται δὲ μήπως ἀποπτὰς εἰς τὸν αἰθέρα ἐκφύγῃ τῶν χειρῶν αὐτῆς ὁ ἀδελφός· εὐγνωμονεῖ δὲ πρὸς τὰς Μυκήνας, τὴν πατρίδα, ὅτι ἐξεθρεψε τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς τὸ φῶς τοῦ πατρικοῦ οἴκου. Ὁ 'Ορέστης ἀποκρίνεται ὅτι κατὰ τὸ γένος μὲν εἶνε εὐτυχεῖς, ὡς πρὸς τὰς συμφορὰς ὅμως ὁ βίος αὐτῶν ὑπῆρξε δυστυχής. Ἡ 'Ιφιγένεια ἀποκρίνεται· ἐγὼ βεβαίως ἡ δυστυχὴς ἔγνων τοῦτο, ὅτι ὁ μελεόφρων πατὴρ ἔθηκεν ἐπὶ τῆς δειρῆς μου τὸ φάσγανον. Ὁ 'Ορέστης ἀναφωνεῖ· οἴμοι, μοὶ φαίνεται ὅτι σὲ βλέπω ἐκεῖ, καίπερ οὐ παρών. Ἡ 'Ιφιγένεια ἐξακολουθεῖ· ἄνευ ὑμεναίου ἠγόμην δολίως εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ 'Αχιλλέως ὡς νύμφη, ἀλλὰ ἀντὶ ὑμεναίου παρὰ τὸν βωμὸν ἦσαν δάκρυα καὶ γόοι καὶ χέρνυβες. Ὁ 'Ορέστης ἀποκρίνεται «ὤμωξα καὶ ἐγὼ διὰ τὴν τόλμην, τὴν ὁποίαν ἐτόλμησεν ὁ πατήρ. Ἡ 'Ιφιγένεια ἐξακολουθεῖ· «πατέρα ἀπάτορα, πότμον ἄποτμον (τύχην ἄτυχον) ἔλαχον», ἄλλα δὲ κακὰ ἐξ ἄλλων ἀνεφάνησαν. Ὁ 'Ορέστης θέλων ν' ἀποτρέψῃ τὴν ἀδελφὴν τῆς ἀναμνήσεως τοῦ δεινοῦ ἐκείνου συμβεβηκότος διὰ τῆς ἀντιπαραστάσεως τοῦ ἔτι φοβερωτέρου, ὅπερ ἔμελλε νὰ συμβῇ, διακόπτει αὐτὴν λέγων· ἂν ἤθελες ἀπολέσει τὸν σὸν ἀδελφὸν ἐκ συμπτώσεως κακῆς τινος τύχης. Ἡ 'Ιφιγένεια ἐπιφέρει, «ὦ δυστυχὴς διὰ τήν δεινὴν τόλμην μου· δεινὰ ὑπέστην, δεινὰ ὑπέστην, ἀδελφέ, παρ' ὀλίγον ἀπέφυγες ὄλεθρον ἀνόσιον, σφαγιαζόμενος ἐκ τῶν χειρῶν μου· ἐν πλήρει δὲ ἀδημονίᾳ περὶ τοῦ νῦν πρακτέου ἐπιφέρει μετὰ μικρὰν σιωπήν· ποῖον ἔσται τὸ τέλος τῶν παρόντων πραγμάτων; τίς τύχη θὰ παρουσιασθῇ πρός με; τίνα τρόπον εὑροῦσα θὰ σὲ ἀποπέμψω ἀπὸ τῆς ξένης γῆς, ἀπὸ τοῦ φόνου εἰς τὴν 'Αργείαν πατρίδα, πρὶν τὸ ξίφος θίξῃ τὸ σὸν αἷμα; τοῦτο, τοῦτο εἶνε χρέος σου δυστυχὴς ψυχή, νὰ ἀνεύρῃς. Ἂν σὲ πέμψω διὰ ξηρᾶς, θὰ εὕρῃς τὸν θάνατον, πορευόμενος διὰ βαρβάρων φύλων καὶ ὁδῶν ἀνόδων, ἂν δὲ διὰ τῆς κυανῆς στενοπόρου πέτρας (δηλ. τοῦ θρακικοῦ πορθμοῦ), μακρὰ ἔσται ἡ διὰ θαλάσσης ὁδός· μετὰ ἄλγους δὲ ἀναφωνεῖ, «τάλαινα, τάλαινα, τίς θεὸς ἢ τίς θνητὸς θὰ ὑπερνικήσῃ τὰς δυσκολίας ταύτας καὶ θὰ δείξῃ πρὸς τοὺς δύο μόνους ἀπογόνους τοῦ 'Ατρέως τρόπον ἀπαλλαγῆς τῶν δυστυχιῶν;» 'Ενταῦθα ὁ χορὸς διακόπτων τὸν μεταξὺ 'Ορέστου καὶ 'Ιφιγενείας διάλογον, λέγει ὅτι εἶνε θαυμαστὰ καὶ ἀνέκφραστα ὅσα αὐτὸς εἶδε καὶ δὲν ἤκουσεν ἀπὸ ἀγγελιαφόρων. Μετὰ ταῦτα δὲ ἕπεται ἡ βούλευσις, δηλονότι ἡ σκέψις, πῶς νὰ κατορθωθῇ ἡ δύσκολος σωτηρία. Τὸ μέρος δὲ τοῦτο τοῦ ἐπεισοδίου εἶνε τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον.

Ὁ Πυλάδης λέγει ὅτι εὔλογον εἶνε, ὅταν οἱ φίλοι ἴδωσιν ἀλλήλους, νὰ περιβάλωσιν ἀλλήλους διὰ τῶν χειρῶν, ὅταν ὅμως παύσωνται τῶν οἴκτων, ὀφείλουσι νὰ σκεφθῶσι πῶς νὰ σωθῶσιν, ὡς ἡμεῖς, πῶς νὰ ἀπέλθωμεν τῆς βαρβάρου γῆς· διότι ἴδιον σοφῶν ἀνδρῶν εἶνε, ἂν λάβωσι εὐνοϊκὴν περίστασιν, νὰ μὴ ἀποχωρισθῶσι τῆς τύχης καὶ στραφῶσιν εἰς ἄλλας ἡδονάς. Ὁ Ὀρέστης παραδέχεται τὴν ὀρθὴν γνώμην τοῦ Πυλάδου καὶ νομίζει, ὅτι ἡ σωτηρία αὐτῶν ἐξήρτηται ἐκ τῆς τύχης καὶ ἐξ αὐτῶν τουτων· ἂν δέ τις εἶνε πρόθυμος, βοηθεῖ αὐτὸν καὶ τὸ θεῖον. Ἡ Ἰφιγένεια ὅμως διακόπτει τὸν Ὀρέστην, θέλουσα νὰ μάθῃ πρότερον παρ' αὐτοῦ τὴν τὴν τύχην τῆς προσφιλοῦς ἀδελφῆς Ἠλέκτρας. Ὁ Ὀρέστης λέγει, ὅτι εἶνε γυνὴ τοῦ παρόντος Πυλάδου. Ἐντεῦθεν δὲ γίνεται καὶ ἡ ἀναγνώρισις τούτου, ὅστις δὲν ὑπῆρχε τότε, ὅτε ἡ Ἰφιγένεια ἐσφαγιάζετο, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ τοῦ Πυλάδου Σρόφιος ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦν ἄπαις. Ἡ Ἰφιγένεια ἐκτείνουσα τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Πυλάδην λέγει· «χαῖρε, ὦ σύζυγε τῆς ἐμῆς ἀδελφῆς», ὁ δὲ Ὀρέστης προστίθησι «κἀμός γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενὴς μόνον». Ἡ Ἰφιγένεια ἐρωτᾷ τὸν Ὀρέστην, πῶς εἰργάσατο δεινὰ ἔργα περὶ τῆς μητρός». Σιγῶμεν αὐτά, λέγει ἐκεῖνος, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπιφέρει «ἐκδικούμενος τὸν ἐμὸν πατέρα». Ἡ Ἰφιγένεια θέλει ἔτι νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν δι) ἣν ἡ Κλυταιμνήστρα ἀπέκτεινε τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ἀλλ' ὁ Ὀρέστης λέγει «ἔα τὰ μητρός, δὲν εἶνε καλὸν νὰ μάθῃς αὐτά». Νῦν ἡ Ἰφιγένεια θέλει νὰ μάθῃ, ἂν ὁ Ὀρέστης βασιλεύῃ ἐν Ἄργει· ἐκεῖνος δὲ λέγει. «Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἐσμὲν ἐκ πάτρης. Ὁ θεῖος βεβαίως δὲν θὰ ἐδείχθη ὑβριστὴς εἰς τὴν ἡμετέραν οἰκίαν. Οὐχὶ λέγει ὁ Ὀρέστης, ἀλλὰ ὁ φόβος τῶν Ἐριννύων ἐξέβαλεν ἐμὲ τῆς πατρίδος. Διὰ ταῦτα ἆρά γε, ἐρωτᾷ ἡ Ἰφιγένεια, ἀνηγγέλθη, ὅτι ἐμάνης ἐπὶ τῶν ἀκτῶν; Ὁ Ὀρέστης ἀποκρίνεται, «ὤφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι». Ἐνόησα, λέγει ἡ Ἰφιγένεια, ἕνεκα τῆς μητρὸς ἠλάστρουν σε αἱ θεαί. Μὲ ἤλαυνον οὕτως, ὥστε, ἐπέβαλον εἰς ἐμὲ αἱματηρὸν στόμιον, ὡς ὁ σκληρὸς ἵππευς εἰς τὸν ἵππον. Τέλος ἡ Ἰφιγένεια ἐρωτᾷ νὰ μάθῃ διὰ τί ἦλθεν ὁ Ὀρέστης εἰς ταύτην τὴν γῆν· ἐκεῖνος δὲ ἀποκρίνεται »*Φοίβου κελευσθεὶς θεσφάτοις ἀφικόμην*». Τί νὰ πράξῃς; ἐρωτῇ ἐκείνη, εἶνε ταῦτα ῥητὰ ἢ σιγώμενα;

(ἀκολουθεῖ) *Ν. Κ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ*

ΠΟΙΚΙΛΑ

Πρὸ πολλῶν αἰώνων φαντάζονται οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἡ εὐτυχία εἶνε μέγας λίθος πολύτιμος, ὁ ὁποῖος εἶνε ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ, καὶ ζητεῖται πάντοτε ἄνευ ἐλπίδος. Ἀλλ' ὄχι· ἡ εὐτυχία εἶνε μᾶλλον μωσαϊκὸν συγκείμενον ἐξ ἀπείρων μικρῶν λίθων, οἱ ὁποῖοι καθ' ἑαυτοὺς μὲν μικρὰν ἔχουσιν ἀξίαν, ἀλλ' ἑνούμενοι ὁμοῦ καλλιτέχνως ἀποτελοῦσι χάριεν σύνολον. Ὅταν κατορθώσῃ τις νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς στιγμιαίας ἀπολαύσεις ἃς ὁ οὐρανὸς ἀποστέλλει εἰς πάντας, ἡ ζωὴ καθίσταται εὐχάριστος. Διατί νὰ ἀτενίζωμεν πάντοτε μακρὰν πρὸς τὸν ὁρίζοντα, ἐνῷ ὑπάρχουσι τόσα ὡραῖα ρόδα εἰς τὸν κῆπον, ὃν κατοικοῦμεν; Κατ' ἐμὲ ἡ αἰτία, δι' ἣν δὲν εὑρίσκομεν τὴν τὴν εὐτυχίαν, εἶνε ἴσως διότι τὴν ζητοῦμεν.

(M. de Girardin)

Μετὰ τοὺς ἀδάμαντας, ἡ κρίσις εἶνε τὸ σπανιώτατον τῶν κειμηλίων. (La Bruyére)

Μὴ διψᾷς μεγάλων ἔργων ἤ, ὀρθότερον εἰπεῖν, μὴ ἀποκάλει ἔργα μεγάλα τὰ πολύκροτα καὶ κατ' ἐπιφάνειαν λάμποντα. Ἀληθῶς μέγας ἐστὶν ὁ ὠφέλιμος ἄνθρωπος· τὰ δὲ ἀγαθόν, ὅπερ σὺ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς ἐνεργείας σου παρήγαγες, ἀποτελεῖ τὸ μόνον καὶ ἀληθὲς μεγαλεῖόν σου. (Zschokke)

Ἂν ἐπρόκειτο νὰ ἀρχίσω τὴν ζωή μου, γινώσκων ὅσα τόρα γνωρίζω, δὲν θὰ ἐζήτουν τὴν εὐτυχίαν, διότι ἠξεύρω ὅτι δεν ὑπάρχει, ἀλλὰ θὰ ἐζήτουν ἐπιμόνως τὴν ἀφάνειαν καὶ τὴν σιωπήν, τὰς δύο θεότητας αἵτινες φυλάττουσι τὸ κατώφλιον τῶν εὐτυχιῶν.

(Lamartine)

Ὁ λῃστὴς σὲ δολοφονεῖ μὲ τὴν μάχαιραν ὁ συκοφάντης μὲ τὴν γλῶσσαν. Ποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο τούτων; Μία καὶ μόνη· Ὁ λῃστὴς χρειάζεται ἀνδρείαν, ἐν ᾧ ὁ συκοφάντης εἶνε ἄνανδρος.

— Λέγε πάντοτε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ λέγε αὐτὴν μετὰ τρόπου εὐαρέστου. Ἡ ἀλήθεεα εἶνε εἰκονογραφία, ὁ δὲ τρόπος, καθ' ὃν ἐκφέρεται, εἶνε τὸ πλαίσιον τὸ συντελοῦν εἰς αὔξησιν τῆς καλλονῆς τῆς εἰκονογραφίας.

Ἡ πολυτέλεια ἐκκαίει τὸν φθόνον χωρὶς νὰ ἐπισύρῃ τὸ σέβας. (Boiste)

Ἡ ἐκδίκησις εἶνε καρπός, ὡς πολλοὶ ἄλλοι καρποί, γλυκὺς πρὶν τὸν δρέψῃς. πικρὸς ἀφοῦ τὸν γευθῇς.

(Jery)

Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἄλλων τὰ ἐλαττώματά μας εἶνε σκιαί, αἵτινες αὐξάνουσι καὶ μεγεθύνονται καθ' ὅσον δύει ὁ ἥλιος τῆς εὐτυχίας μας.

(Arséne Houssaye)

Αἱ καλαὶ πηγαὶ διακρίνονται ἐν καιρῷ τῆς ξηρασίας καὶ οἱ καλοὶ φίλοι ἐν καιρῷ τῆς δυστυχίας.

Μόνη ἡ γυνὴ θυσιάζεται ἐνθουσιωδῶς· πλᾶσμα λεπτοφυές, εὐκόλως διαλλέγεται διὰ πᾶν ὅ,τι παρίσταται γενναῖον, θεωρεῖ δόξαν της νὰ σφογγίζῃ τὰ δάκρυα καὶ νὰ παρηγορῇ τὴν ἀπελπισίαν. Ὅταν ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ ἱερεὺς καταλείπωσι τὸν ἀγωνιῶντα, τίς μένει πρὸς τὴν κλίνην του; ἡ γυνὴ αὕτη δὲν τὸν ἀφίνει, ἀκόμη οὐδ' ὅταν τὸν ἀφήσῃ ἡ ἐλπίς.

(Γουερράτσης)

Εἰς ἰουδαῖόν τινα ζητοῦντα νὰ πωλήσῃ εἰς τὸν Ἀλφόνσον τὸν βασιλέα τῆς Ἀραγωνίας, εἰκόνα τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου ἀντὶ 500 δουκάτων. «Δὲν πρέπει νὰ ἦσαι τόσον πλεονέκτης τῶν προγόνων σου, τῷ ἀπαντᾷ ὁ Ἀλφόνσος, οἵτινες ἐπώλησαν ἀντὶ 30 μόνον δουκάτων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων. Μὴ ζητῇς λοιπὸν διὰ μόνην τὴν εἰκόνα τοῦ ὑπηρέτου του 500 δουκάτα.

* * *

Στιχουργός τις Γάλλος ἀποστείλας ἔκ τινος ἐπαρχίας εἰς τὸν Πιρὸν μίαν τραγῳδίαν του, παρεκάλεσεν αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς του νὰ τὴν ἐξετάσῃ καὶ νὰ σημειώσῃ πάντα ἐπιλήψιμον στίχον διὰ σταυροῦ. Ἐλθὼν δὲ μετ' ὀλίγον εἰς Παρισίους ἔσπευσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πιρὸν καὶ λαβὼν τὸ χειρόγραφόν του, τὸ ἀνοίγει καὶ πλήρης χαρᾶς λέγει εἰς τὸν κριτήν του· πῶς; δὲν ἐσημειώσατε οὐδὲ ἕνα κἂν σταυρόν; Ὁ Πιρὸν ἀπεκρίθη· καὶ μήπως ἤθελες νὰ μεταβάλλω τὴν τραγῳδίαν σου εἰς ἀληθὲς κοιμητήριον.

Αἱ Χελιδόνες συλλογὴ διηγημάτων ὑπὸ Π. Α. Ἀντωνοπούλου, ἐκδίδεται προσεχῶς.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ΝΟΜΙΚΗΣ